

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

Кваліфікаційна робота магістра
з методики навчання англійської мови на тему:
«Формування у майбутніх учителів
англійськомовної граматичної компетентності в
читанні з використанням інтерактивних тестів»

<p><i>Допущена до захисту</i> « ____ » _____ року</p> <p style="text-align: right;">Завідувач кафедри _____ Черниш В. В.</p>	<p>Студентки групи МСОкт 04-22 філологічного факультету освітніх технологій, спеціальності 014 Середня освіта, освітньо-професійної програми Викладання європейських мов на основі комбінованих технологій (англійська мова і друга західноєвропейська мова)</p> <p>Білавчук Анастасії Василівни Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор Черниш В.В.</p>
--	--

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ.....	8
1.1. Цілі, зміст та структура англійськомовної граматичної компетентності в читанні студентів 2-го курсу.....	8
1.2. Операційна та мотиваційна готовність студентів до роботи з інтерактивними тестовими завданнями.....	13
1.3. Характеристика онлайн платформ для створення інтерактивних тестів для формування граматичної компетентності у читанні.....	18
Висновки до розділу 1.....	25
РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ.....	27
2.1. Принцип добору текстів для читання на 2-му курсі ЗВО.....	27
2.2. Банк інтерактивних тестових завдань для формування англійськомовної граматичної компетентності в читанні.....	49
2.3. Підсистема вправ для формування граматичної компетентності.....	54
2.4. Модель формування граматичної компетентності в читанні.....	59
Висновки до розділу 2.....	62
РОЗДІЛ 3. ПРОБНЕ НАВЧАННЯ З ФОРМУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕСТІВ.....	65
3.1. Підготовка до пробного навчання.....	65
3.2. Хід і результати пробного навчання.....	70

3.3. Методичні рекомендації з формування англійськомовної граматичної компетентності в читанні майбутніх учителів з використанням інтерактивних тестів у студентів 2-го курсу.....	72
Висновки до розділу 3.....	75
ВИСНОВКИ.....	77
РЕЗЮМЕ.....	80
SUMMARY.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	82

ВСТУП

У світлі сучасних тенденцій глобалізації та зростання міжнародних зв'язків, володіння іноземною мовою стає неодмінною частиною цього процесу. У контексті поточних процесів інтеграції та реформування системи освіти збільшується увага до підготовки майбутніх учителів. Майбутні педагоги повинні володіти навичками використання англійської мови, не лише як інструменту взаємодії культур і цивілізацій у сучасному світі, але також розглядати її як предмет для навчання учнів у майбутній професійній діяльності.

Вимоги до рівня володіння англійською мовою, які ставляться перед сучасними студентами, значно піднялися та стали більш суворими. Ця зміна обумовлена зростанням важливості міжнародного спілкування у сучасному суспільстві та зростаючою потребою у фахівцях, які дійсно володіють англійською мовою, мають високий рівень усної та писемної грамотності, і є надійними у навичках читання.

Для успішної міжмовної комунікації важливо мати глибоке розуміння граматики зокрема у процес читання, оскільки це сприяє ясному та логічному вираженню власних думок та розумінню інших, а також володінню мовною структурою, словотворенням, синтаксичними конструкціями, мовною логікою тощо.

Читання англійською мовою є важливим комунікативним умінням та належить до засобів спілкування, а також, нарівні з усним мовленням, становить основну мовленнєву діяльність. Читання іноземною мовою вважається найпоширенішим способом міжмовної комунікації.

Метою читання як комунікативної діяльності є спілкування, а в результаті – отримання необхідної інформації. Робота з текстом може мати різні цілі: іноді потрібно просто з'ясувати тему тексту, в інших випадках важливо зрозуміти головну думку чи виокремити нову інформацію, намір автора, віднайти прихований зміст. Читач завжди прагне отримати

інформацію якомога швидше та ефективніше, тому спосіб читання може варіюватися за темпом, а гнучкість стає ознакою досвідченого читання.

Грамматика є основою будь-якої мови, в тому числі і англійської. Правильне вивчення граматики важливо для грамотного, точного та зрозумілого висловлення думок. Це не лише полегшує спілкування, але й робить мовлення виразнішим. Формування граматичної компетентності через читання є ефективним методом, оскільки він дозволяє сприймати мовні конструкції в контексті. Читаючи різноманітні тексти, студенти не лише знайомляться із правильним вживанням граматичних структур, але й отримують велику кількість прикладів, які допомагають закріпити отримані знання.

Актуальність дослідження полягає в існуванні низки суперечливих та невирішених аспектів щодо розвитку граматичної компетентності в читанні серед студентів ЗВО. Більше того, існує необхідність створення нових методик, спрямованих на формування граматичних навичок у читанні, що передбачає розпізнавання, диференціацію та розуміння граматичних структур студентами другого курсу мовних ЗВО.

У зв'язку з сучасним станом освіти, особливо під час карантину та воєнного стану значна кількість освітніх закладів перейшла до дистанційного навчання, а отже викладачам доводиться постійно впроваджувати нові методи подачі інформації. З урахуванням швидкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та того, що студенти краще розуміють матеріал, який супроводжується яскравими, кольоровими та репрезентативними елементами, є можливість використовувати ці технології під час викладання іноземних мов. Ці технології дозволяють організувати навчальний процес більш ефективно, проводити заняття як у режимі реального часу, так і у формі самостійного навчання, а також автоматизувати оцінку завдань.

Проблема розвитку іншомовної граматичної компетентності вже давно цікавила дослідників як в Україні, так і за кордоном. Розгляду цього

питання присвячено багато робіт вітчизняних і зарубіжних. Наприклад, Н. К. Складенко працювала над встановленням етапів формування рецептивних і репродуктивних граматичних навичок, О. І. Вовк, М. Williams, Н. Widdowson розробили методики і конкретні рекомендації з формування іншомовних граматичних навичок різних видів мовленнєвої діяльності. Н. К. Складенко, S. Thornbury, створили підсистеми та комплекси комунікативно спрямованих вправ для формування граматичної компетентності.

Об'єкт дослідження – процес формування англійськомовної граматичної компетентності в читанні у студентів другого курсу мовних спеціальностей.

Предмет дослідження – методика формування у майбутніх учителів, студентів 2 го курсу, англійськомовної граматичної компетентності в читанні з використанням інтерактивних тестових завдань.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні практичній розробці методики формування англійськомовної граматичної компетентності в читанні і випробуванні її ефективності у процесі пробного навчання під час педагогічної практики.

Досягнення мети нашого дослідження передбачає вирішення таких завдань:

- 1) вивчити особливості, мету та зміст процесу формування граматичних навичок у читанні англійською мовою з використанням інтерактивних тестових завдань;
- 2) проаналізувати мотиваційний компонент готовності студентів до роботи з інтерактивними тестовими завданнями;
- 3) укласти банк інтерактивних тестових завдань та розробити відповідну підсистему вправ для формування граматичної компетентності в читанні;
- 4) перевірити ефективність запропонованої методики під час пробного навчання та сформулювати методичні рекомендації.

У ході наукової роботи ми використовували різні **методи дослідження**, як-от: критичний аналіз наукової, методичної, педагогічної та психологічної літератури; моделювання процесу формування граматичної компетентності в читанні англійською мовою, використовуючи інтерактивні тестові завдання для майбутніх учителів англійської мови. Для перевірки ефективності нашої методики ми провели пробне навчання та тестування студентів другого курсу, використовуючи інтерактивні тестові завдання; та якісний аналіз отриманих даних під час пробного навчання.

Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні та розробленні методики формування граматичної компетентності в читанні майбутніх учителів з використанням інтерактивних тестів.

Практичне значення нашої роботи полягає в укладанні банку тестових завдань та розробці підсистеми вправ для формування граматичних навичок у читанні.

Апробація результатів дослідження відбулася на Міжнародній науково-практичній відеоконференції “AD ORBEM PER LINGUAS. ДО СВІТУ ЧЕРЕЗ МОВИ” (КНЛУ, 18-19 травня 2023 р.).

Публікації. Результати, що отримані у процесі виконання кваліфікаційної роботи відображено у тезах доповіді на Міжнародній науково-практичній відеоконференції “AD ORBEM PER LINGUAS. ДО СВІТУ ЧЕРЕЗ МОВИ” (КНЛУ, 18-19 травня 2023 р.).

Структура кваліфікаційної роботи є результатом визначеної мети, цілей та завдань. Вона включає в себе вступ, три розділи з відповідними висновками, загальні висновки, резюме, список використаних джерел (найменувань, українською, англійською, німецькою). Основний зміст кваліфікаційної роботи виконано на 80 сторінках. Робота містить таблиць, рисунків. Загальний обсяг роботи - сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЧИТАННІ

1.1. Цілі, зміст та структура англійськомовної граматичної компетентності в читанні студентів 2 курсу

Мова – це невід’ємна частина нашого життя, адже жодна сфера діяльності людини неможлива без її використання. Активна співпраця України зі світовим товариством зумовлює гостру потребу у підготовці компетентних фахівців з високим володінням англійською мовою. Опанування іноземною мовою розглядається не як мета навчання, а як засіб вирішення різноманітних комунікативних завдань та викликів, які виникають у повсякденному житті.

Мова відображає дійсність, а граматику, як її складова, є відображенням об’єктивних відношень та зв’язків між явищами та предметами у навколишньому світі. Граматика розглядається як система об’єктивно діючих правил щодо утворення словоформ і словосполучень слів у реченні, які організують мовлення (Кухар, 2010). Питання формування як іншомовної мовної компетентності, так і граматичної компетентності має вагомим значення у побудові системи вищої освіти. Граматична компетентність є невід’ємною частиною професійної комунікативної діяльності студентів, а її формування знаходить своє місце серед найбільш актуальних завдань методики викладання англійської мови. Лише достатньо високий рівень освіти може зробити можливим успіх у подальшому професійному житті студентів.

Знання граматичного матеріалу передбачає вивчення теоретичної бази, а володіння граматику – застосування необхідних граматичних явищ на практиці. Засвоєння правил здійснюється лише через практичну діяльність студентів. Процес навчання граматичних структур у читанні має на меті

формування навичок упізнавання, диференціації та розуміння граматичних структур у процесі читання.

Також варто зазначити важливість володіння теоретичним підґрунтям. Для фахівців з іноземної мови обов'язковим елементом у професійній підготовці є знання граматичної системи мови та правил її функціонування. Ці фактори пояснюють високі вимоги до рівня граматичних знань студентів. Зображуючи схему граматичної компетентності за лекцією Черниш В.В., ми бачимо що вона є важливим елементом мовної освіти, сприяючи розвитку вмінь і навичок у використанні мови в різних комунікативних ситуаціях.

Рис 1.1. Структура граматичної компетентності у читанні

Практичне володіння граматичними навичками передбачає розуміння висловлювань інших мовців. Грамматична компетентність об'єднує такі складники:

1) системне знання лексичного, морфологічного, синтаксичного, фонетичного та орфографічного аспектів мови для розуміння та побудови осмислених та зв'язних висловлювань;

2) володіння граматичними поняттями, а також засобами вираження граматичних категорій;

3) знання стилістичних особливостей іноземної мови, що вивчається;

4) автентичність використання іноземної мови;

5) навички та вміння адекватно використовувати граматичні явища в мовленнєвій діяльності в різноманітних ситуаціях спілкування для розв'язання комунікативних задач і вирішення проблем.

Одним зі способів засвоєння граматики є вивчення її у контексті читання. Це дозволяє студентам отримувати не тільки знання про граматику, але і практикуватися у її застосуванні в реальних ситуаціях. Читання – це рецептивний вид мовленнєвої діяльності, адже процес пов'язаний із сприйманням та розумінням закодованої графічними знаками інформації. Завдяки читанню здійснюється комунікативно-соціальна діяльність людей, а також воно забезпечує письмову форму спілкування.

Основою організації процесу читання, під якою розуміється діяльність суб'єкта по оволодінню узагальненими способами дій, скерованих на його саморозвиток на основі вирішення спеціально поставлених викладачем навчальних задач та через навчальні дії, є особистісно-діяльнісний підхід, який передбачає врахування особливостей суб'єкта, в конкретному випадку – рівень розвитку читацької компетенції студентів вищої школи. Об'єктом навчання при даному підході є мовленнєва діяльність, тобто читання. Змістом навчання читання художніх текстів є знання, навички та вміння, необхідні для здійснення діяльності читання.

Процес читання є формою мовної діяльності, спрямованою на вилучення необхідної інформації з тексту. Залежно від цілей читання, методисти виділяють кілька типів читання, серед яких основними є:

1) ознайомлювальне читання, яке передбачає розуміння основного змісту прочитаного;

2) вивчальне читання, яке включає повне розуміння прочитаного, включаючи деталі;

3) переглядове читання, яке передбачає витягнення необхідної (вибіркової) інформації з тексту (Мирошниченко, 2018).

Ознайомлювальне і переглядове читання є типами швидкого читання, а їх різниця полягає у ступені повноти і точності розуміння.

Ознайомлювальне читання включає виділення основної інформації з тексту з рівнем розуміння приблизно 70-75%. Рекомендується використовувати достатньо довгі тексти, які легко сприймаються і містять невелику кількість надлишкової інформації.

Переглядове читання пов'язане з наявністю певної необхідної для читання інформації у тексті, такої як визначення, висновки, фактичні дані, інформація про певні галузі тощо. Текст можна читати повністю або частково, якщо читач знає, де саме знаходиться потрібна інформація.

Вивчальне читання передбачає досягнення детального/повного (100%) і точного розуміння основних та додаткових фактів, які містяться у тексті. Цей тип читання відбувається повільно, оскільки читач, який має намір детально запам'ятати матеріал, може повторно перечитувати та аналізувати текст з метою глибшого розуміння комунікативної ситуації.

Англійськомовна граматична компетентність є важливим елементом вивчення англійської мови, особливо в контексті читання. Цілі, зміст та структура навчання граматики та читання можуть бути різними залежно від рівня навчання та спеціальності студента.

Однією з головних цілей навчання граматичної компетентності в читанні є розвиток навичок розуміння та інтерпретації текстів англійською мовою. Це може включати навчання правильного розуміння граматичних структур та відносин між ними в тексті. Також метою може бути вдосконалення навичок визначення граматичних структур у текстах та їх правильного використання.

Іншою метою може бути формування навичок складання різноманітних типів текстів в англійській мові. Це може включати вправи на складання текстів різних жанрів, наприклад, наукових, художніх або публіцистичних.

Окрім того, навчання граматики та читання може містити в собі вивчення різних тем текстів, таких як культура, наука, історія, соціальні проблеми, спорт тощо. Це допоможе студентам зрозуміти різноманітні аспекти англійськомовної культури та суспільства.

Зміст навчання граматичної компетентності в читанні може включати в собі основи граматики англійської мови, лексику англійської мови, різні типи текстів та теми. Структура навчання може включати теоретичні заняття з граматики та лексики, читання та аналіз текстів, вправи на розуміння та інтерпретацію текстів.

Цілі, зміст та структура англійськомовної граматичної компетентності в читанні у студентів можуть бути різними, залежно від рівня навчання та спеціальності студента. Однак, загальні цілі, зміст та структура компетентності можуть включати:

Цілі:

1. Розвиток умінь та інтерпретації тексту в англійською мовою.
2. Оволодіння граматичними структурами, необхідними для правильного розуміння текстів під час читання.
3. Вдосконалення навичок визначення граматичних структур у текстах.
4. Формування умінь аналізу та інтерпретації текстів на різні теми.
5. Ознайомлення з лексичним складом та фразеологією англійської мови.

Зміст:

1. Основи граматики англійської мови.
2. Лексика англійської мови.
3. Різні типи текстів (наукові, художні, публіцистичні тощо).
4. Різні теми текстів (культура, наука, історія, соціальні проблеми, спорт тощо).
5. Вправи на розуміння та інтерпретацію текстів.

6. Вправи на практичне використання граматичних структур в текстах.
7. Вправи на складання різних типів текстів.

Структура:

1. Теоретичні заняття з граматики та лексики.
2. Читання та аналіз текстів різних типів та на різні теми.
3. Вправи на розуміння та інтерпретацію текстів.
4. Вправи на практичне розуміння граматичних структур під час читання текстів (Ружин & Каніболоцька, 2017).

Отже, граматична компетентність в читанні включає в себе володіння теоретичними основами та розуміння граматичних структур, їх функцій та властивостей, а також використання у контексті. Недостатнє знання граматики може мати негативний вплив на сприйняття тексту та спричинити хибне розуміння прочитаного.

Граматична компетентність є необхідною умовою успішного читання. Студенти часто мають труднощі з розумінням граматичних форм, особливо у складних реченнях та нетипових для української мови структурах. Недостатньо сформована граматична компетентність впливає на якість читання та розуміння тексту.

Найбільш ефективним методом навчання граматики в процесі читання є використання інтерактивних текстових завдань, що дозволяють студентам не тільки вивчати граматичні структури, але й застосовувати їх у реальних ситуаціях. Англійськомовна граматична компетентність в читанні включає в себе знання граматичних правил та здатність застосовувати їх у письмовій та усній мові. Для формування цієї компетентності студентам потрібно вивчити основні граматичні правила, включаючи частини мови, речення, вживання часових форм, ступені порівняння, займенники та інші граматичні конструкції.

Крім того, студенти повинні бути здатні розуміти текст у цілому та визначати граматичні структури, використовувані автором. Для досягнення цього викладачі повинні допомогти студентам розвивати навички читання та

розуміння тексту, а також знати основні граматичні правила та їх застосування у контексті тексту.

1.2. Операційна та мотиваційна готовність студентів до роботи з інтерактивними тестовими завданнями

Професійна підготовка висококваліфікованих фахівців має передбачати розвиток навичок швидко адаптуватись до швидких змін умов дійсності. Невід'ємною частиною роботи викладачів в нових умовах стало використання інноваційних методів навчання.

Навчання студентів, особливо під час дистанційної форми, неможливе без застосування різноманітних педагогічних інновацій, що ґрунтуються на суб'єкт-суб'єктній, тобто активній, взаємодії учасників освітнього процесу (Бігич, 2013). Саме, такими інноваціями виступають – інтерактивні технології. Як стверджують Т. Войцях, Т. Журавель, Т. Лях, І. Мельничук, О. Нікітіна та інші інтерактивні технології є найбільш ефективними для засвоєння знань і набуття досвіду взаємодії (Глушок, 2010).

Інтерактивність – навмисно організована пізнавальна діяльність, що має виражену соціальну спрямованість та є процесом взаємного впливу суб'єктів один на одного (Глушок, 2010). Застосування інтерактивних технологій, крім того, сприяє створенню ситуацій успіху та активізації мисленнєвої діяльності, міжсуб'єктної взаємодії, свободи вибору, смислотворчості, рефлексії, емоційності, інтересу та професійної мотивації (Бігич, 2013). Отже, результат інтерактивних методів навчання проявляється у набутті нових знань, формуванні навичок та розвитку вмінь.

Інтерактивне навчання передбачає глибоку взаємодію між студентами та викладачем під час освітнього процесу. Для досягнення максимальної ефективності такого навчання, важливо мати три основні компоненти спілкування:

- 1) комунікативний (передача і збереження інформації);
- 2) інтерактивний (організація взаємодії в спільній діяльності);
- 3) перцептивний (сприйняття та розуміння).

Основні принципи інтерактивного навчання включають одночасну взаємодію всіх учасників навчального процесу, рівність участі кожного студента, позитивну взаємодію в групі та індивідуальну відповідальність за завдання, яке виконується у групі. Інтерактивні методи навчання дають можливість брати активну участь у процесі навчання, що дозволяє їм бути більш залученими до заняття та краще засвоювати матеріал.

Інтерактивність у навчанні можна описати як можливість для взаємодії, навчання у форматі діалогу, співпраці та активної участі учнів. Інтерактивний підхід передбачає активну участь студентів на заняттях, де вони виступають не тільки слухачами або спостерігачами, але й активними учасниками навчання (Кротевич, 1957). Основні принципи методики співпраці в системі інтерактивного навчання включають:

- 1) позитивну взаємозалежність, коли група досягає успіху, якщо кожен учень успішно виконує своє завдання;
- 2) індивідуальну відповідальність, коли кожен учень виконує своє завдання, яке відрізняється від інших у групі;
- 3) однакову участь, коли кожен учень має рівний час для спілкування та виконання завдань;
- 4) одночасну взаємодію, коли всі учні залучені до спільної роботи (Гриценко, 2008).

Використання інтерактивного навчання допомагає активізувати розумову, емоційну та соціальну активність майбутніх фахівців у практичній діяльності. Інтерактивне навчання полягає у послідовному та закономірному взаємодії викладача та студентів, що базується на застосуванні інтерактивних технологій (Бігич, 2013). Варто відзначити, що інтерактивні технології спрямовані на підвищення активності учасників процесу навчання та на широку взаємодію між ними, а також з педагогом (Максименко, 2004).

Інтерактивний підхід включає в себе різні методи навчання, які спрямовані на взаємодію між учасниками та допомагають закріплювати матеріал та засвоювати нові знання. До складників цього підходу належать такі вправи та завдання, як:

- 1) творчі завдання;
- 2) робота в малих групах;
- 3) рольові ігри;
- 4) ділові та навчальні ігри;
- 5) застосування суспільних ресурсів (зустріч зі спеціалістом, екскурсії);
- 6) позааудиторні методи навчання: змагання, радіо та газети, фільми, спектаклі, виставки, презентації, пісні, казки;
- 7) проблемні та дискусійні питання і проблеми, зокрема: проєктивні техніки, шкала переконань, «каруселі», «зміни позицію», телевізійні ток-шоу, дебати, симпозіум тощо;
- 8) розв'язання проблем («дерево рішень», «мозковий штурм», тощо (Максименко, 2004).

Використання цих методів навчання сприяє взаємодії між учасниками та створює умови для «народження нового» знання.

Інтерактивне навчання на заняттях англійської мови спрямоване на розвиток різних навичок і якостей студентів. Це включає розвиток належного мислення, висловлення своїх думок, вироблення творчого ставлення, сприйняття іншомовного середовища, правильного мовлення, засвоєння лексики та багато іншого. Інтерактивне навчання допомагає студентам навчатися навіювати думки, відстоювати свої думки, створювати ситуації дискусії та розв'язувати проблемні ситуації. Крім того, воно допомагає студентам виробляти критичне ставлення до себе, бачити свої помилки та адекватно ставитися до них, а також порівнювати себе з іншими й адекватно себе оцінювати.

В процесі навчання англійської мови важливим фактором є операційна та мотиваційна готовність студентів. Операційна готовність студентів включає в себе навички та знання, необхідні для роботи з інтерактивними текстовими завданнями. Мотиваційна готовність визначає бажання студента виконувати ці завдання.

Операційна готовність – це готовність до виконання певних операцій або дій у конкретних умовах або ситуаціях, швидке мобілізування людини перед початком діяльності, її готовність активно включитися в процес з необхідним рівнем енергії та уваги. Операційна готовність студентів до роботи з інтерактивними текстовими завданнями може включати навички роботи з комп'ютером та інтернетом, розуміння і використання різних програм та онлайн-інструментів, навички відбору та оцінки інформації з інтернету. Також важливим є розуміння та використання граматики та лексики англійської мови, а також навички читання та розуміння англійськомовного тексту.

Операційна готовність студентів до роботи з інтерактивними текстовими завданнями виявляється у їх здатності ефективно взаємодіяти з текстом, аналізувати його структуру та зміст, активно мислити і формулювати власні думки. Це передбачає вміння студентів ефективно використовувати читацькі стратегії, такі як передбачення, узагальнення, постановка запитань, визначення головної думки та ключових ідей, пошук доказів та прикладів у тексті. Крім того, операційна готовність передбачає вміння студентів активно спілкуватися та обговорювати текст з іншими учасниками навчального процесу, а також вміння конструктивно відповідати на запитання і коментарі, аргументувати свої думки та приймати інші точки зору.

Операційна готовність до роботи з інтерактивними текстовими завданнями є важливим елементом успішного навчання та розвитку студентів, оскільки сприяє їхньому активному залученню до навчального процесу і поглибленню розуміння навчального матеріалу.

Мотиваційна готовність та бажання студентів до роботи з інтерактивними текстовими завданнями може залежати від декількох чинників, таких як ступінь інтересу до теми завдання, спосіб організації завдання та ступінь самостійності у виконанні завдання. Наприклад, якщо завдання студента є цікавим та корисним для нього, то його мотивація виконати його буде вищою.

Мотиваційна готовність студентів до роботи з інтерактивними текстовими завданнями проявляється в їх бажанні та зацікавленості виконувати такі завдання. Це означає, що вони мають внутрішню мотивацію, яка підштовхує їх до активності та активної участі у навчальному процесі. Мотиваційна готовність також включає почуття важливості завдань, які передбачають роботу з текстами, і розуміння їх потенціалу для особистісного та професійного розвитку.

Студенти, які виявляють високу мотиваційну готовність, цікавляться отриманням нових знань та навичок через роботу з текстами. Вони мають бажання активно досліджувати тему, яка задана в завданні, та виражати свої думки та ідеї. Вони отримують задоволення від взаємодії з текстами, активно беруть участь у дискусіях та обговореннях, шукають додаткову інформацію та самостійно поліпшують свої навички читання та аналізу тексту.

Для підтримки мотиваційної готовності студентів до роботи з інтерактивними текстовими завданнями, викладачі можуть створювати стимулююче навчальне середовище, де студенти розуміють важливість та цінність цих завдань, отримують підтримку та визнання за свої зусилля, а також мають можливість виражати свою творчість та самовираження.

Мотиваційна готовність студентів до роботи з інтерактивними текстовими завданнями є важливим фактором успішного навчання, оскільки вона сприяє активній участі студентів у процесі вивчення та поглиблює їхні знання. Додатково, мотиваційна готовність студентів до роботи з інтерактивними текстовими завданнями стимулює їх до самостійного пошуку інформації, розвитку критичного мислення та аналітичних навичок. Вона

сприяє формуванню впевненості у власних здібностях та вірі в успіх, що сприяє активному залученню до навчального процесу.

Мотивовані студенти проявляють більшу наполегливість і волю до досягнення мети, вони готові подолати труднощі та виклики, що виникають під час виконання завдань з текстами. Вони активно залучаються до роботи в групах, спілкуються з іншими студентами та спільно розв'язують проблемні ситуації, що виникають під час вивчення текстів.

Для підтримки мотиваційної готовності студентів до роботи з інтерактивними текстовими завданнями, вчителі можуть застосовувати різноманітні методи і підходи, такі як стимулюючі завдання, заохочення досягнень, використання цікавих тематик і матеріалів, активна комунікація та співпраця між студентами.

Під час виробничої педагогічної практики з англійської мови я виконала дослідження з психолого-педагогічного аспекту на тему «Аналіз пізнавальних інтересів студентів до англійської мови». Завданням було розкрити взаємозв'язок між індивідуальними інтересами студентів та їхнім успіхом у вивченні англійської мови. Дослідження було спрямоване на визначення ключових областей зацікавлення, які можуть впливати на мотивацію та ефективність навчання. Проведене мною дослідження дозволило виявити реальний рівень пізнавальний інтересів кожного студента до англійської мови. Аналіз результатів дослідження дав змогу виявити, що більшість студентів групи виявляють інтерес до вивчення цієї мови, вони люблять цей процес. Серед найпоширеніших видів вивчення англійської були перегляд фільмів і серіалів та використання саме інтерактивних платформ. Моє використання таких платформ на занятті позитивно вплинуло на мотивацію студентів та на ефективність навчання.

Отже, мотиваційна готовність студентів до роботи з інтерактивними текстовими завданнями є важливим аспектом успішного навчання, оскільки вона сприяє їх активному залученню, самостійному навчанню та розвитку

різноманітних навичок, які є важливими для їхнього особистісного та професійного зростання.

Для збільшення операційної та мотиваційної готовності студентів до роботи з інтерактивними текстовими завданнями можна використовувати різні підходи. Наприклад, можна залучати студентів до вибору тем та завдань, що вони вважають цікавими, а також давати їм можливість використовувати різні онлайн-інструменти та програми.

Отже, інтерактивне навчання можна описати як процес, який допомагає студентам краще розуміти себе і отримати більш глибоке взаєморозуміння з викладачем та один з одним. Цей підхід надає студентам можливість бути активними учасниками в навчанні та діалозі, розвивати свої критичні навички та оцінювати як позитивні, так і негативні аспекти своєї поведінки та навчання. Це дуже важливо для розуміння вимог, що ставляться до них, і покращення їх навчальних результатів.

Рівень сформованості навичок роботи з інтерактивними тестами та рівень мотивації ляжуть основою для успішного формування граматичної компетентності студентів. Під час добору навчального матеріалу буде формуватися мотиваційна готовність, а операційна готовність формуватиметься під час розробки тестових завдань та на скільки студенти можуть оперувати ними.

1.3. Характеристика онлайн платформ для створення інтерактивних тестів для формування граматичної компетентності у читанні

Для ефективного застосування цих інтерактивних платформ потрібно вивчити їх методичну складову.

Процес формування граматичних навичок відбувається протягом усього процесу навчання іноземної мови. Основні знання студенти отримують у школі, будучи учнями, а у ЗВО відбувається їх подальша автоматизація, систематизація, усвідомленість граматичних конструкцій, форм, правил тощо.

Підвищення ефективності формування граматичних навичок є однією з найважливіших проблем у теорії і практиці навчання іноземних мов. На різних етапах навчання рівень володіння граматикою не завжди відповідає вимогам. Тому виникає потреба у розробці оптимальних способів організації навчального процесу для формування граматичних навичок в університетах, які готують фахівців. Н.К. Скляренко висловлює думку про значущість методу систематичного повторення раніше вивченого граматичного матеріалу та оцінки рівня його розуміння студентами як важливого фактора для формування граматичних навичок. Отже, існує необхідність у розробленні ефективних методів та способів організації процесу формування та контролю сформованості граматичних навичок англійської мови (Скляренко, 2009).

Процес осмислення включає використання пам'яті та різних когнітивних процесів, серед яких особливе значення мають порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, абстрагування, конкретизація тощо.

Вміння, які складають компетентність у читанні, включають мовленнєві, навчальні, інтелектуальні, організаційні та компенсаційні вміння. У мовленнєвих умінь читання враховуються такі аспекти:

- 1) здатність знаходити основну інформацію в тексті та передбачати його зміст;

- 2) вміння виділяти основні факти, нехтувати другорядними;
- 3) селективне розуміння необхідної інформації в прагматичних текстах з використанням здогадок та контексту;
- 4) вміння пропускати невідомий та непотрібний для розуміння тексту мовний матеріал.

Інтелектуальні вміння включають ймовірне прогнозування, критичне оцінювання прочитаного, поєднання мнемічної та логіко-сислової діяльності під час візуального сприйняття тексту, класифікацію та систематизацію отриманої інформації та інші.

Навчальні вміння читання охоплюють організаційні навички (самостійне опрацювання), використання електронних навчальних засобів та інші методи.

Компенсаторні вміння передбачають використання мовних та контекстуальних навичок для розуміння тексту, ігнорування невідомого матеріалу, який не має значення для розуміння. Загалом, компенсаційні вміння читання є частиною мовленнєвих навичок (Мирошниченко, 2018).

Умови пандемії чітко показали, що цифровізація перетворилася з допоміжного напрямку розвитку освіти на реальний і стала основним засобом, що поступово знищує межу між реальним і віртуальним світом. Онлайн-освіта може бути якісною, доступною і комфортною завдяки добре організованому цифровому середовищу, в якому сучасні люди почуваються затишно. Цифрове середовище дозволяє нам переглядати і налаштовувати баланс між професійним та особистим життям. Для сучасної молоді воно стало звичайним місцем, де є всі умови для розвитку, реалізації індивідуальності та комфортного впровадження інновацій.

Виробнича педагогічна практика проходила в онлайн форматі, що дозволило використовувати різні методики інтерактивного навчання. На сьогодні існує широкий спектр комп'ютерних програм, які дозволяють створювати засоби візуальної презентації і використовувати їх на лекціях та

практичних заняттях у ЗВО. Серед них можна виділити *Google Slides*, *Keynote*, *Canva*, *Emaze*, та інші.

Найпоширенішим інструментом, який використовується викладачами ЗВО для наочності, є PowerPoint – програма, що входить до пакету *Microsoft Office*. Його популярність зумовлена зручним використанням, інтуїтивно зрозумілим інтерфейсом та широкими можливостями редагування навчального матеріалу. Незважаючи на цю популярність, варто відзначити, що існують альтернативи цій програмі. Деякі сервіси відходять від традиційного підходу роботи зі слайдами в *PowerPoint* і пропонують інтегровані, хмарні, мобільні та нелінійні моделі візуалізації інформації.

Для наочного оформлення матеріалів мною використовувалися дві онлайн-платформи: Canva та Keynote. Canva є веб-платформою, яка дозволяє створювати інфографіку з великим вибором готових дизайнерських шаблонів і має зручний багатомовний інтерфейс. Keynote - це програмне забезпечення, створене компанією Apple для створення презентацій. Воно має велику кількість стильних професійних шаблонів презентацій, набір високоякісних ефектів переходу і зручний інтерфейс користувача (див. на рис. 1.2):

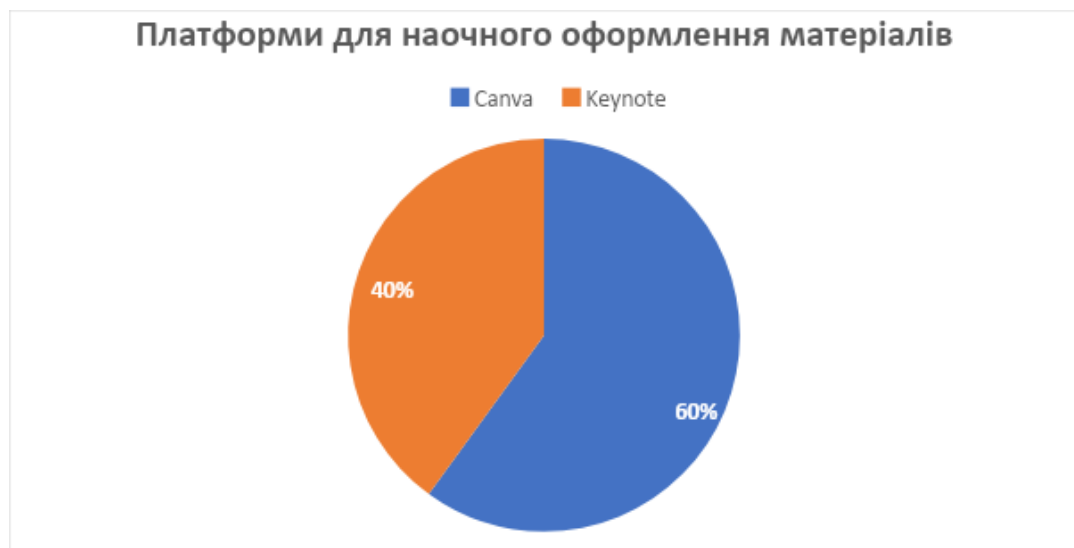

Рис.1.2. Питома вага для наочного оформлення навчальних матеріалів
Використання Інтернет-ресурсів в навчанні різних аспектів іноземної мови, включаючи граматику, є необхідним. Традиційно методика викладання

англійської мови виокремлює три основних етапи роботи з граматичним матеріалом: ознайомлення й первинне закріплення, тренування та використання граматичної структури в мовленнєвій діяльності.

Найбільш поширеною проблемою під час вивчення граматики англійської мови є не запам'ятовування граматичних фактів, а здатність до їх застосування в комунікації. Саме тому успішність вивчення англійської мови значно залежить від кількості тренувань і мовленнєвої практики, які допомагають оволодіти граматичними структурами на рецептивному та продуктивному рівнях.

Для опрацювання граматичного матеріалу та для роботи з текстами під час проходження педагогічної практики найчастіше використовувалися такі онлайн-платформи як Kahoot та Wordwall (див. на рис. 1.3):

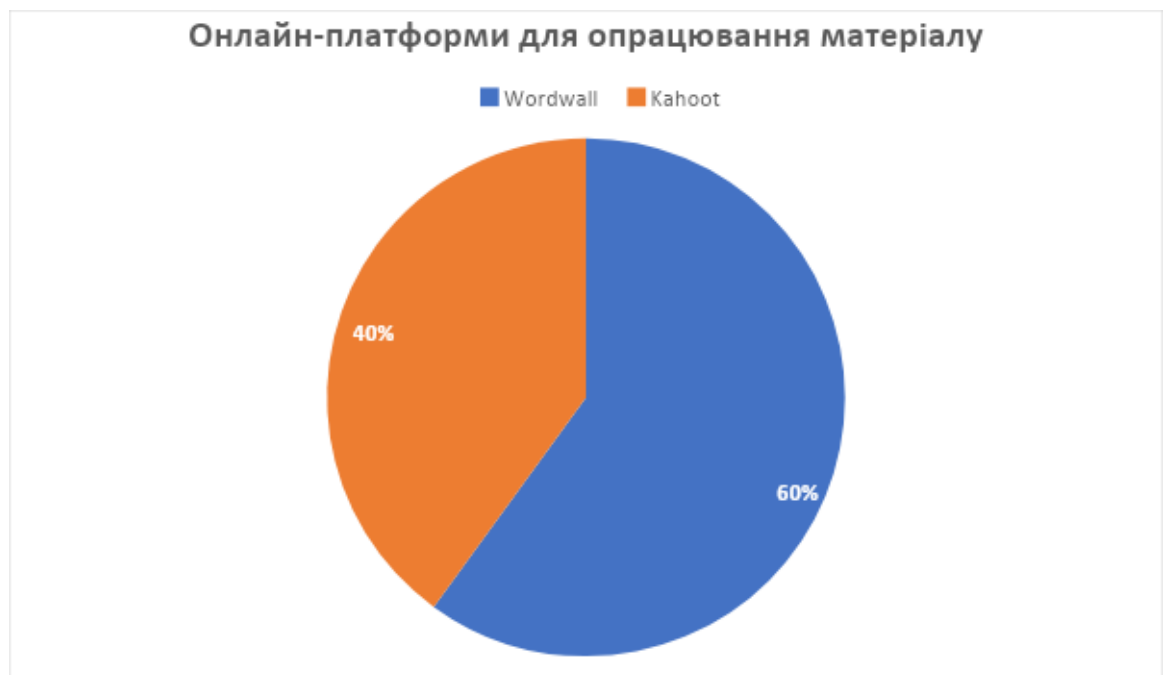

Рис. 1.3. Онлайн-платформи для опрацювання матеріалу

Однією із популярних платформ є електронна оболонка Kahoot (<https://kahoot.it/v2/>). Kahoot є платформою, яка дозволяє проводити інтерактивне навчання та гри. Вона широко використовується як в освітніх установах, так і в бізнес-середовищах, і пропонує низку цікавих можливостей. Завдяки Kahoot можна створювати питання, проводити змагання та гри, аналізувати статистику та оцінювати прогрес учасників.

Крім того, платформа надає доступ до готових навчальних квестів, які можна використовувати або налаштовувати під потреби користувачів. Це ефективний інструмент для активного та залучаючого навчання.

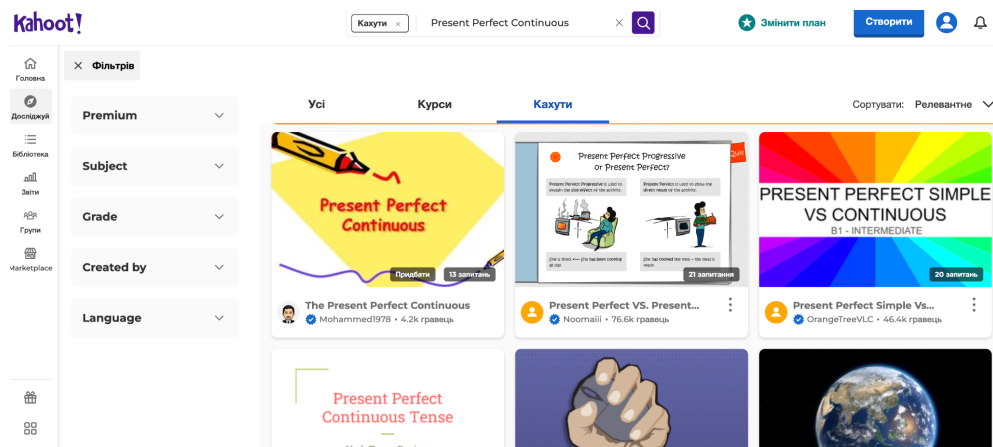

Рис. 1.4. Інтерфейс інтерактивного застосунку Kahoot

Основна мета Kahoot - створити цікавий навчальний досвід для студентів або учасників за допомогою віртуальних питань, відповідей та змагань.

Особливості та можливості платформи Kahoot включають:

- 1) створення питань – користувачі можуть створювати власні питання, вибирати типи запитань (текстові, зображення, відео) та надавати варіанти відповідей;
- 2) змагання та ігри – Kahoot дозволяє проводити інтерактивні гри, де учасники можуть взяти участь у віртуальних змаганнях, відповідати на питання і змагатися за найвищий бал;
- 3) онлайн та офлайн режим – платформа працює як в онлайн-режимі, де учасники можуть підключатися через свої пристрої, так і в офлайн-режимі, де гра може бути відтворена на великому екрані або проекторі;
- 4) публічні та приватні ігри – ви можете вибрати, хто матиме доступ до вашої гри – чи буде вона публічною для всіх, чи приватною з обмеженим доступом;

5) оцінювання та статистика – після закінчення гри Kahoot надає детальну статистику та звіти, які допомагають оцінити прогрес учнів або рівень знань учасників;

6) бібліотека готових квестів – у Kahoot є велика колекція готових навчальних квестів, які можна використовувати безпосередньо або налаштовувати під свої потреби.

Kahoot є популярним інструментом для активного навчання, стимулювання учнів та підвищення їх мотивації. Вона може бути використана в різних контекстах, від проведення заняття зі студентами до корпоративних тренінгів, де вона сприяє взаємодії, залученню та ефективному засвоєнню матеріалу.

WordWall – це універсальний інструмент, спрямований на підвищення мотивації учнів і стимулювання їх активності в навчальному процесі. Ця платформа, яка працює в хмарі, призначена для підтримки освітніх процесів та містить як готові навчальні матеріали, доступні для всіх, так і інструмент для створення інтерактивних навчальних матеріалів.

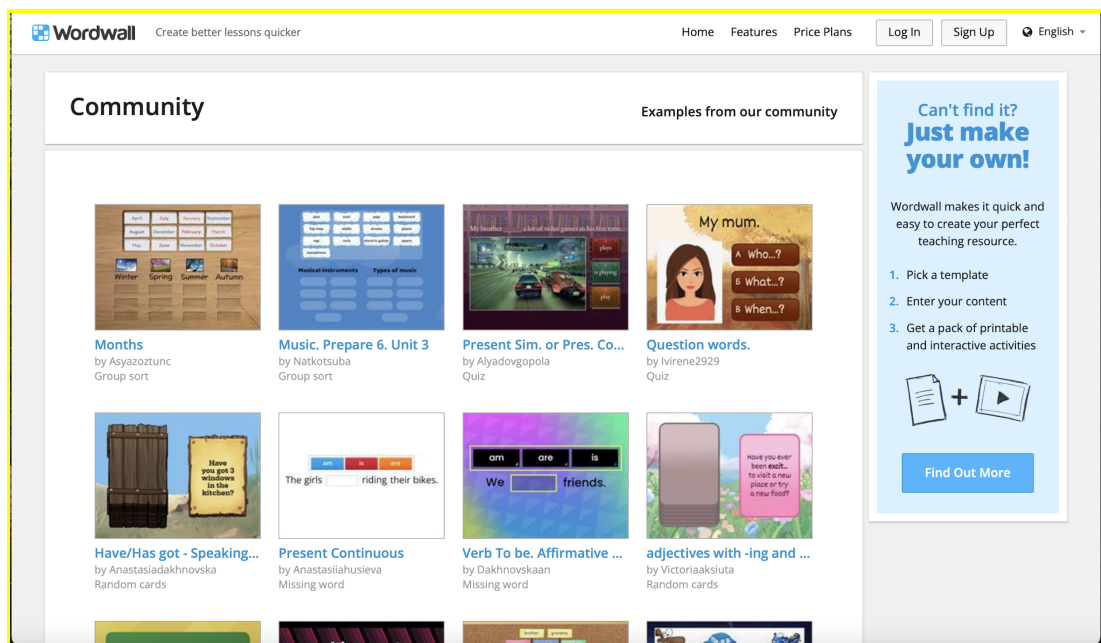

Рис.1.5. Інтерфейс інтерактивного застосунку Wordwall

WordWall не лише дозволяє створювати дидактичні завдання та ігри, які можна легко використовувати на комп'ютері, планшеті, телефоні або

інтерактивній дошці, але і надає можливість друку заготовок у форматі PDF, які можна використовувати для гри або окремих вправ. WordWall - це сучасний інструмент, який робить заняття цікавими та різноманітними. Інтерактивні дидактичні ігри допомагають актуалізувати знання, узагальнювати і систематизувати інформацію, підводити підсумки уроків та контролювати знання. Крім того, на платформі доступні готові вправи для використання.

Висновки до розділу 1

Мова – це невід'ємна частина нашого життя, адже жодна сфера діяльності людини неможлива без її використання. Успішність вивчення іноземної мови значно залежить від кількості тренувань і мовленнєвої практики, які допомагають оволодіти граматичними структурами на рецептивному та продуктивному рівнях.

Граматична компетентність в читанні означає володіння теоретичними засадами граматики, розуміння граматичних структур, їх функцій і властивостей, а також їх використання в контексті. Неповне розуміння граматики може негативно впливати на сприйняття тексту та призводити до неправильного розуміння прочитаного.

Граматична компетентність є необхідною умовою для успішного читання. Студенти часто зустрічають труднощі у розумінні граматичних форм, особливо у складних реченнях та нетипових структурах для української мови.

Граматична компетентність – це здатність людини до коректного граматичного оформлення своїх усних і писемних висловлювань та розуміння граматичного оформлення мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок і знань та граматичної усвідомленості. Основними компонентами граматичної компетентності

виступають граматичні навички, граматичні знання і граматична усвідомленість (Бігич, Бориско, Борецька, 2013).

Найефективнішим шляхом навчання граматики під час читання є використання інтерактивних текстових завдань, які дозволяють студентам не тільки вивчати граматичні структури, але й застосовувати їх у реальних ситуаціях. Граматична компетентність в англійськомовному читанні включає знання граматичних правил, структур і здатність розпізнавати їх під час читання.

Інтерактивне навчання на заняттях англійської мови спрямоване на розвиток різних навичок та якостей студентів, таких як мислення, висловлювання думок, творче ставлення, сприйняття іншомовного середовища, правильне мовлення, засвоєння лексики та інше. Інтерактивне навчання сприяє формуванню вміння генерувати і виражати свої думки, захищати свої погляди, створювати дискусійні ситуації та розв'язувати проблеми.

У процесі вивчення іноземної мови важливою є операційна та мотиваційна готовність студентів. Операційна готовність включає в себе навички та знання, необхідні для роботи з інтерактивними текстовими завданнями. Мотиваційна готовність визначає бажання студента виконувати ці завдання та активно займатися навчанням.

На сучасний день існує розмаїття комп'ютерних програм, які дозволяють створювати візуальні презентації та використовувати їх на лекціях та практичних заняттях у ЗВО. Серед них можна відзначити такі програми, як Google Slides, Keynote, Canva, Kahoot, Wordwall, Power Point та інші.

РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ

В сучасному світі володіння англійською мовою має велике значення для освіти, роботи та особистого розвитку. Однією з ключових аспектів мовних навичок є граматична компетентність, яка включає в себе розуміння та використання граматичних структур під час читання, письма, говоріння та слухання. Зокрема, важливим є розвиток граматичної компетентності у контексті читання, оскільки це вимагає не лише розуміння тексту, але й вміння розпізнавати та аналізувати граматичні структури, які використовуються автором.

Для досягнення успіху в навчанні англійської мови та розвитку граматичної компетентності в читанні, важливо застосовувати спеціальні технології та методики. Ці підходи сприяють ефективному засвоєнню граматичних правил та їхньому практичному використанню під час читання англійських текстів. В даному дослідженні ми розглянули різноманітні технології, що сприяють формуванню англійськомовної граматичної компетентності в читанні.

2.1. Принцип добору текстів для читання на 2-му курсі ЗВО

Розуміння прочитаного представляє собою складний процес, який потребує використання попередньо набутих навичок і вмінь у навчанні. Коли читачі стикаються з труднощами у розумінні всього тексту, вони можуть також відчувати важкості в розкодуванні окремих слів у даному контексті. Розуміння прочитаного зазвичай залежить від освоєння цільової іноземної мови. Це означає, що необхідно розуміти значення слів, речень і контексту тексту (Oakhill, 2005).

Розвиток умінь читання передбачає взаємодію між читачем і текстом. Згідно з А. Ельвером (Elwer, 2014), «читання є найважливішою діяльністю на

будь-якому етапі навчання іноземної мови, і воно не лише служить джерелом інформації та задоволенням, але також є засобом закріплення та поглиблення знань мови». Студентам необхідно використовувати свої попередні знання під час читання, щоб конструювати значення тексту.

Викладачам важливо розуміти всі аспекти процесу читання, адже завдання до текстів можуть вимагати застосування різних видів читання. Наприклад, якщо студентам пропонується читати довгий витяг для перегляду за короткий проміжок часу, це вимагає швидкого перегляду з підсумковим уважним оглядом окремих речень чи словосполучень, які містять ключові ідеї. У такому випадку це може бути єдиним способом успішного виконання завдань, пов'язаних із текстом. Для тестування умінь пошукового читання вибираються тексти, які мають спільну тему (наприклад, декілька оголошень, рецептів, телепрограм, з яких потрібно вибрати ті, що відповідають заданим параметрам пошуку). Також можуть бути надані уривки для уважного читання, спрямованого на розуміння того, що автор намагається передати. Нарешті, студенти можуть шукати в тексті саму відповідь, і письмовий матеріал виступає як допоміжна інформація, щоб підтримати їх розуміння або допомогти відповісти на питання. Формати тестування, в яких запитання вплетені у текст, також можуть відповідати цьому підходу. Усі ці види читання можуть бути оцінені за допомогою різних видів завдань і тестів на читання. Читачі також повинні бути ознайомлені з різними типами навичок читання, які оцінюються на тестах, і навіть можуть бути попереджені викладачем або автором тесту щодо очікуваного типу читання (Борецька, 2012).

Читання, як рецептивний засіб мовленнєвої діяльності, базується на впізнаванні графічних одиниць тексту. Під час роботи з текстом розрізняють два аспекти: техніку читання та розуміння змісту прочитаного. В нашій роботі ми зосередимося на процесі отримання інформації з тексту та її осмисленні. Добір текстів для читання на другому курсі ЗВО має бути обґрунтованим та зорієнтованим на розвиток навичок, які є актуальними для

даного етапу навчання. Фундаментальною метою читання є декодування необхідної інформації та її усвідомлення.

Головною метою читання є виділення інформації, що міститься у письмовому тексті. Сам процес читання є активною мовною діяльністю, спрямованою на досягнення цієї мети. Відповідно до цілей читання, фахівці в галузі методики навчання виділяють декілька різновидів читання, серед яких ключові:

- 1) ознайомлювальне читання, яке включає в себе розуміння основної ідеї тексту;
- 2) вивчальне читання, що передбачає повне розуміння прочитаного, включаючи всі деталі та додаткову інформацію;
- 3) переглядове читання, під час якого вибірково виділяється необхідна інформація з тексту.

Це основні види читання, які визначаються відповідно до мети, і вони допомагають досягти різних цілей при читанні (Бігич, 2002). Ознайомлювальне та переглядове читання відносяться до категорії швидкого читання. Основна відмінність між ними полягає у рівні повноти та точності розуміння тексту.

Існують різні підходи до викладання та добору змісту для навчання читання фахової літератури. Відповідно до різних критеріїв виокремлюються різні класифікації видів читання. В сучасній методиці навчання іноземних мов в цілому та англійської зокрема виділяють такі три види читання:

- 1) пошукове;
- 2) ознайомлювальне,
- 3) вивчальне (Шевчук, 2017).

Інший підхід, яким пропонує Г. Барабанова, містить ширшу класифікацію типів читання. Серед них виділяємо такі:

- 1) пошукове;
- 2) оглядове;
- 3) детальне;

- 4) інформативне читання;
- 5) комунікативне;
- 6) аналітичне;
- 7) синтетичне;
- 8) перекладне і безперекладне читання;
- 9) підготовлене;
- 10) непідготовлене;
- 11) тренувальне;
- 12) контрольне (Барабанова, 2004).

Вивчальне читання – це спосіб читання тексту задля повного розуміння його змісту. Головна мета полягає у досягненні повного та точного усвідомлення основних та другорядних фактів, що містяться в тексті. Цей тип читання відзначається помірною швидкістю, оскільки студент, орієнтований на глибоке розуміння матеріалу, може перечитувати та перекладати текст, щоб краще зрозуміти суть комунікативної ситуації.

Початковий етап навчання вивчальне читання рекомендується починати з коротких текстів, які містять мовний матеріал, який вже знайомий усному мовленню. Для читання використовуються різні тексти різних жанрів, які можуть бути простими автентичними або адаптованими матеріалами. Ці тексти можуть бути різних жанрів: науково-популярні, публіцистичні, художні та прагматичні, такі як інструкції і рецепти. Вони містять інформацію, яка є важливою для читача, а також мовні та смислові складності. Студенти здійснюють такі дії під час читання:

- 1) розуміють текст з достатньою повнотою та глибиною;
- 2) порівнюють отриману інформацію зі своїм власним досвідом;
- 3) висловлюють власну думку щодо прочитаного;
- 4) передають отриману інформацію;
- 5) коментують окремі факти.

Інший вид – *ознайомлювальне* читання, відоме як «читання для розуміння основної ідеї», передбачає читання тексту з метою розуміння його

основного змісту. За таких умов читач не має конкретного завдання отримати певну інформацію, але, натомість, спрямований на отримання загального уявлення в цілому. Під час ознайомлювального читання головною метою є швидко отримати загальну інформацію, таку як тема тексту, основні ідеї і те, про що саме йдеться. Цей вид читання вимагає вміння відрізнити головну і другорядну інформацію та виділяти основні факти, ігноруючи деталі. Для досягнення цієї мети, важливо зрозуміти принаймні 75% основного змісту тексту, інші 25% можуть містити менш важливу інформацію, необов'язкову для загального розуміння тексту. Швидкість ознайомлювального читання для англійської мови, наприклад, становить 180 слів на хвилину.

Під час роботи з текстом потрібно навчати студентів виконувати такі дії:

1. прогнозувати зміст тексту, виходячи з заголовка або початкового фрагменту;
2. визначати значення невідомих слів за контекстом;
3. ігнорувати окремі незнайомі слова, які не впливають на розуміння основного змісту;
4. розпізнавати смислові частини тексту та з'єднання між ними;
5. користуватися наявним коментарем, словником або довідником під час читання.

Вибіркове читання, також відоме як «переглядове читання», використовується з метою пошуку конкретної інформації і вимагає навичок виокремлення важливих елементів інформації в тексті, які є ключовими для виконання певного завдання. Головна мета полягає в оцінці значення тексту з точки зору особистих потреб і інтересів, виділенні потрібної інформації та визначенні теми тексту на основі його заголовка. Під час навчання цього виду читання удосконалюються навички пошукового читання і формується механізм передбачення подальшого змісту тексту. Це навчання передбачається для студентів, які вже мають достатній досвід читання

англійською мовою. Знаходження потрібної інформації є також способом перевірки розуміння тексту.

Варто зазначити ще такі види читання як синтетичне та аналітичне. Між цими видами читання існує тісний взаємозв'язок, і аналітичне читання можна розглядати як підготовчий етап для синтетичного. При читанні оригінальних або слабко адаптованих текстів, в основі яких лежать знання і навички, отримані на заняттях, аналітичне та синтетичне читання взаємодіють між собою. Для розуміння деяких фрагментів тексту може не вимагатися усвідомлених аналітичних зусиль, але для інших, для переходу від мовної форми до змісту, потрібні певні міркування. Тому дуже важливо навчити студентів легко переходити від одного типу читання до іншого.

З іншого боку, аналітичне читання передбачає, що увага читача частково відводиться на мовну структуру тексту, і саме тому читання проходить повільніше.

Синтетичне читання навчає розумінню простих текстів без глибокого аналізу та перекладу. Аналітичне читання слугує інструментом для розуміння складніших текстів, які можуть містити окремі труднощі, що можуть бути подолані лише за допомогою ретельного читання та перекладу. Раніше вважалося, що навчання має розпочинатися з аналітичного читання, оскільки воно є базою для синтетичного. Але цей підхід виявився неефективним, оскільки при ньому студенти не навчаються читати без використання словника, не довіряють своїм знанням, перекладають весь текст, включаючи навіть прості речення, та не розвивають навичок розуміння тексту через мовну здогадку.

Серед принципів добору текстів для навчання англійськомовного читання виділяємо принцип потенціалу естетичного впливу на реципієнта. При такому принципі усі тексти поділяються на такі три групи: 1) з великим, 2) середнім, 3) малим потенціалом естетичного впливу. Відповідно до такого принципу добору підлягають тексти першої та другої груп. Щодо принципу соціокультурного потенціалу тексту аналогічно з попереднім, тексти

поділяються теж на три групи: 1) з відносно великим, 2) середнім, 3) малим соціокультурним потенціалом. Тож добору належать відповідно тексти першої та другої груп. Літературознавчий принцип забезпечує репрезентативність письменників та їх творів. Щодо принципу новизни інформації, тексти, які підлягатимуть добору, повинні містити нову інформацію для студентів. Згідно з принципом відповідності змісту текстів інтересам студентів повинна враховуватися структура інтересів студентів у всій її різноманітності при виборі тематики, жанрів, творів. Також варто зазначити про принципи посильності, доступності та принцип поступового збільшення обсягу текстового матеріалу. Згідно з принципом поступового збільшення обсягу текстового матеріалу обсяг текстів повинен поступово збільшуватися для читання. А сам текстовий матеріал повинен бути доступний та посильний для студентів для успішного опанування цього матеріалу (Черниш, 2001).

Крім того, відбираючи тексти для навчання читання, необхідно враховувати:

- 1) цікавість сюжетів текстів;
- 2) наявність у відібраних текстах уже відомої студентам інформації, що полегшує розуміння змісту тексту, створює сприятливі умови для функціонування ймовірного прогнозування, сприяє кращому запам'ятовуванню змісту тексту;
- 3) відповідність мовних труднощів текстів рівню підготовки студентів;
- 4) виховну цінність текстів, їх світоглядний потенціал;
- 5) відповідність змісту текстів віковим особливостям, мовленнєвому і життєвому досвіду студентів та їх інтересам (Черниш, 2001).

Таким чином сформульовані принципи будуть враховуватися при доборі текстів для навчання читання.

2.2. Банк інтерактивних тестових завдань для формування англійськомовної граматичної компетентності в читанні

У сучасних умовах дистанційного та комбінованого навчання значущість онлайн-платформ та сервісів, які сприяють взаємодії вчителя зі студентами через використання тестів і вправ, відчутно зросла. Ми розглянемо деякі зручні та безкоштовні онлайн-платформи та сервіси і подамо посилання на корисні ресурси, які можуть бути корисними під час користування цими платформами.

Викладачі застосовують мультимедійні технології та створюють онлайн-навчальне середовище. Вони переходять від традиційного навчання до гнучкої та різноманітної цифрової моделі навчання, яка включає в себе зображення, звуки та текст, сприяючи інноваціям і змінам у процесі викладання іноземних мов університету. Отже, основною метою сучасного викладача є вибір методів і форм навчання студентів, які найкраще відповідають поставленій цілі розвитку особистості. Викладачам важливо стимулювати активну пізнавальну діяльність студентів у процесі вивчення іноземних мов.

Сучасні педагогічні підходи, такі як навчання в колаборації, методологія проектного навчання, використання новітніх інформаційних технологій та Інтернет-ресурсів, а також техніки розвитку критичного мислення, сприяють впровадженню студентоцентрованого підходу до навчання. Вони дозволяють індивідуалізувати навчання та адаптувати його до різних здібностей студентів і рівнів їх освіти.

Розглянемо поняття «Інтернет-ресурс» (інші варіанти цього терміну включають «веб-ресурс», «веб-сайт», «веб-сервіс», «сайт»). Цей термін вказує на комплекс технічних та програмних засобів разом із інформацією, призначеною для публікації в мережі Інтернет. Такий ресурс може містити інформацію у формі тексту, графіки та мультимедіа (Муковнікова, 2018).

Використання сучасних інтерактивних технологій та ресурсів в Інтернеті сприяє підвищенню мотивації до вивчення мови, розвитку мовленнєвої компетенції, збільшенню обсягу лінгвістичних знань, розширенню розуміння соціокультурної специфіки країни, де вивчається мова, та розвитку навичок та готовності до самостійного вивчення мови.

Це особливо актуально і цілковито виправдовується за такими причинами:

- 1) збільшення кількості доступної інформації сприяє активізації навчального процесу;
- 2) використання інтернет-ресурсів покращує ефективність навчання, дозволяючи викладачеві представити необхідні відомості та показувати демонстраційні матеріали одночасно;
- 3) навчальна форма спрямована на практичну підготовку студентів і сприяє розвитку їхніх навичок володіння англійською мовою (Кухаренко, 2020).

У системі освіти тестування традиційно використовується як засіб для оцінки знань, і воно надає інформацію про прогрес у навчанні, діагностику недоліків та прогнозування успішності (Кухар, 2010). Дослідники розглядають тестування в різних контекстах і дійшли висновку, що воно має свої позитивні та негативні аспекти. Наприклад, деякі вчені, такі як Л. О. Кухар та В. П. Сергієнко, вважають, що тестування є надійним і справедливим способом оцінки, який дозволяє визначити рівень знань з предмета в цілому або окремих його частин. Крім того, вони відзначають, що тестування ефективніше з економічної і психологічної точки зору, оскільки воно вимагає менше витрат і менше нервового напруження учасників, порівняно з усними іспитами.

В мережі Інтернет існує безліч ресурсів для створення інтерактивних завдань. Ми розглянемо один з найпопулярніших сервісів – платформу Kahoot.

Н. Яременко демонструє на прикладі веб-ресурсу Kahoot, як навчальні онлайн-ігри стимулюють внутрішню мотивацію до навчання та сприяють залученню студентів до вивчення іноземних мов. Вона розглядає позитивний вплив гри, зауважуючи, що внутрішня мотивація зростає завдяки бажанню перемогти або отримати винагороду, що призводить до більшої уваги до навчального матеріалу. Учена наголошує, що онлайн-ігри мають великий освітній потенціал і повинні бути включені до процесу викладання іноземних мов як одна з найефективніших стратегій для позбавлення нудьги, рутинної та заохочення активного навчання.

Сервіс Kahoot можна вважати умовно безкоштовним, оскільки він надає різні види ігор для користувачів, які зареєстровані на платформі. У безкоштовному доступі доступні інструменти для створення вікторин «Quiz» та тестів «True or False». За умови підписки на річну плату, користувач має доступ до додаткових інструментів, таких як «Type answer» та «Puzzle» для проведення тестувань, а також «Poll», «Wordcloud», «Open-ended» та «Brainstorm» для організації дискусій, опитувань та подачі інформації. Безкоштовна версія дозволяє залучити до онлайн-гри одночасно 10 студентів і робить заняття інтерактивними. Якщо кількість студентів у групі перевищує 10 осіб, можна провести гру в підгрупах або організувати груповий онлайн-контроль.

Метою вивчення граматики на другому курсі є розвиток у студентів граматичних, фахових та загальних компетентностей. Це включає в себе розуміння основних принципів та закономірностей граматичної структури сучасної англійської мови з урахуванням її морфологічної та синтаксичної організації. Також метою є систематизація знань про граматичні категорії змінюваних частин мови, їх форми та функції у мовленні, а також вивчення морфологічних особливостей службових частин мови. Крім того, дисципліна спрямована на розвиток навичок граматично правильного використання англійської мови у письмовому та усному мовленні, з використанням синтаксичних структур та моделей, які є характерними для сучасного

англійського мовлення. Все це сприяє критичному осмисленню структури та принципів функціонування граматичних конструкцій у мовленні, а також розвиває здатність до аналізу, синтезу, узагальнення та систематизації знань.

Зміст навчальної дисципліни «Практична граматики англійської мови» на другому році навчання поділяється на два основних модулі, які розкривають різні аспекти вивчення мови. У першому модулі, ми розглядаємо окремі складові мови, такі як іменники, займенники, прикметники, числівники, прислівники та службові слова. У другому модулі, фокус робиться на особливостях дієслова, зокрема неособових формах як герундій та інфінітив, а також модальних дієслів. Під час вивчення цих матеріалів, великий акцент ставиться на практичному використанні морфологічних особливостей сучасної англійської мови в усному та письмовому мовленні.

Для досягнення мети навчання граматики доцільним вважаємо використання тестових завдань на онлайн-платформах. Наприклад, під час вивчення герундія та інфінітиву можна створити вікторину (quiz), тобто запитання з «множинним вибором»:

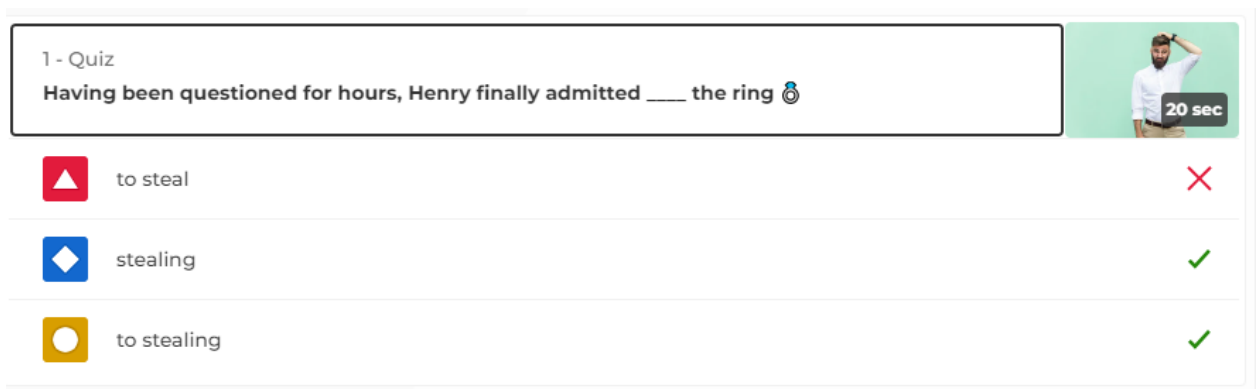

Рис. 2.1. Приклад інтерфейсу тесту множинного вибору

Таким способом можемо перевіряти не лише навички студентів, а і знання теоретичного матеріалу, наприклад, розуміння поняття «Modal verbs»:

Рис. 2.2. Приклад тестового завдання на розуміння поняття «Modal verbs»

Окрім завдань з множинним вибором, платформа Kahoot дає змогу створювати завдання за схемою «правильно-неправильно» (true or false), коли запропоновано два взаємовиключні варіанти відповіді:

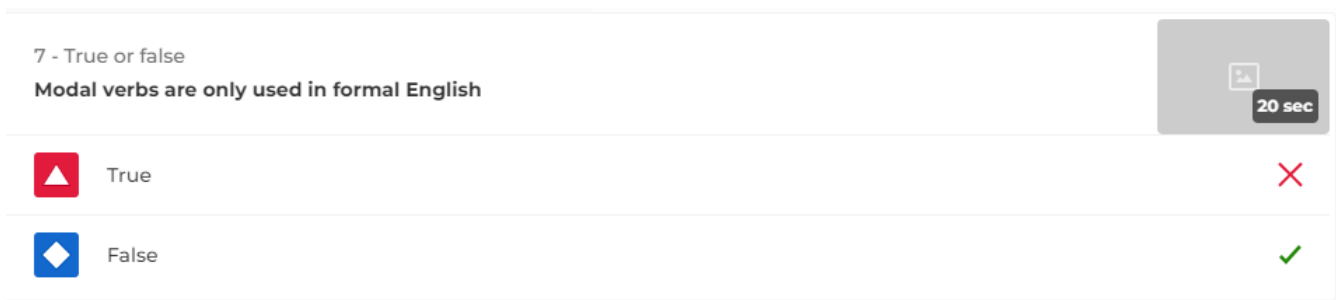

Рис. 2.3. Приклад інтерфейсу тестового завдання альтернативного вибору

Для формування англійськомовної граматичної компетентності в читанні необхідно застосовувати щонайменше три інтерактивні тестові завдання на заняттях зі студентами 2го курсу. Така кількість є оптимальною для опрацювання та закріплення матеріалу студентами. За допомогою таких завдань вони не тільки краще запам'ятають граматичний матеріал, а ще й покращать свої мовленнєві навички.

Отже, інтерактивні тести з англійської мови, спрямовані на професійну підготовку, на платформі Kahoot, під час дистанційного навчання у ЗВО можна використовувати для різних цілей, таких як закріплення, повторення, контроль навчальних досягнень студентів, розширення словникового запасу та покращення мовних навичок. Вивчення англійської мови за професійним

спрямуванням, яке базується на грі, може привести до зміни ставлення студентів до навчання, стимулювати їх до самовдосконалення та розвивати відчуття впевненості.

2.3 Підсистема вправ для формування граматичної компетентності

Система вправ є ключовим фактором, що гарантує успішний навчальний процес та досягнення як граматичної компетентності, так і компетентності у читанні. Саме в цій цілісній системі вправ формуються різні аспекти навичок та вдосконалюються відповідні психофізіологічні механізми. Створення такої системи вправ вимагає врахування певних передумов, таких як критерії класифікації та вимоги до вправ (Шульга, 1997).

При виборі типів вправ для розвитку навичок читання та відповідно до етапів формування компетентності, а також враховуючи вид читання, який застосовується на занятті, необхідно дотримуватися певних критеріїв. Наприклад, Н. К. Скляренко пропонує такі вимоги до вправ на основі таких критеріїв:

- 1) мовленнєва мотивація (вправи, які мають чітку мотивацію і ті, що її не мають);
- 2) спрямованість вправи на прийом або видачу інформації (вправи для розуміння, репродукції, або комунікації інформації);
- 3) комунікативність (вправи, які сприяють розвитку комунікативних навичок або не мають такого спрямування);
- 4) культурологічна спрямованість (вправи, які розвивають «культурну грамотність» або не мають такої спрямованості);
- 5) наявність опори в завданнях (вправи з опорами, які можуть бути природними або створеними спеціально для навчальних цілей, і вправи без опори);
- 6) форма організації (фронтальні, парні, групові/командні, індивідуальні вправи);

7) ступінь керування вправою (вправи, які повністю контролюються, частково контролюються, або мають мінімальний рівень контролю) (Скляренко, 2009).

Ці критерії служать основою для вибору та розробки вправ для ефективного навчання читанню та граматики.

Система вправ для навчання іноземній мові завжди має спрямовуватися на практичне оволодіння цією мовою. Її головна мета – допомогти усвідомити та впровадити операції, необхідні для розуміння та вираження думок на іноземній мові. Важливо відзначити, що основна складність полягає не в запам'ятовуванні окремих мовних фактів, а в оволодінні навичками та діями, пов'язаними з цими фактами.

Як приклад, текстом для вивчального читання може бути ось такий текст, взятий з підручника Фабричної Я. Г., Гольцової М. Г. та Черхавої О. О. для другого курсу «PRACTICAL GUIDE TO LEARNING ENGLISH (Part II)»:

Modes of Transportation

Ever since the wheel was invented by humans, we have been trying to reach farther and farther places. The urge to explore and travel and to connect with people from the other side of the world has driven a transportation revolution. We use many different means of transportation to travel and to trade. We are upgrading our modes of transportation all the time to decrease the time of travel but there are still some very old modes of transportation in use.

Human-powered Transport:

Cycle rickshaws and human-drawn carriages are still used in many places in the world. These along with the most famous mode of transport of all time, the bicycle, form the human-powered modes of transport. Bicycles have been used for centuries and it seems that they are the best and most eco-friendly mode of transport we have ever designed.

Animal-powered Transport:

Bullock carts, horses, horsedrawn carriages, donkeys are all forms of animal-powered transport. Dogs have also been used to draw carriages and huskies are used to pull sledges in the arctic. Many of these are still in use around the world, either due to being cheap like in the developing countries or as a novelty in the developed countries.

Ships:

In the old days, the only way to travel vast distances was on a ship. Brave sailors faced the harsh seas with wooden sailing ships and travelled to unknown lands. The whole world was explored with the help of the ship and even today shipping is the most common way of trading. Passenger ships and ferries still operate in many parts of the world as a cheaper option to flying.

Boats:

Just like ships opened up the world of the oceans, boats opened up the rivers and lakes of the world. Boats have been used for personal transport, fishing and trading for thousands of years. They are still widely used in many port cities around the world and along canals that connect the inland areas with the seas.

Airplanes:

The airplane can be said to be the harbinger of the global age. Airplanes decreased the amount of time required to travel across continents and made the world a smaller place. Airplanes are today widely used for public transport and for carrying goods. Space shuttles that are an evolution of the airplane allow us to travel in space.

Motorbikes:

No other form of transport can beat the feeling of riding a motorbike. It is the mode of transport preferred by the lonely explorers of the adventurous types. You can travel large distances on a motorbike or just use it to have a short thrilling ride for fun. Around the world, motorbikes are also used to carry goods and even as single person taxis.

Three-Wheelers:

The three-wheeler is the trademark of a developing country. It has revolutionized the way people travel in big cities. It is a motorized form of the cycle rickshaw and is called by different names around the world including, tuk-tuk, auto-rickshaw, tempo, auto, tricycle, mototaxi, lapa etc. It is mostly used for personal transport within cities but can be used to carry goods too.

Buses and Trucks:

Roads are an important infrastructure of a country and buses and trucks are the main form of transport that unites the country through its road network. Trucks carry goods across the country while buses carry passengers. It is the cheapest form of mass public transport available in any country and allows even the poorest of poor to travel throughout the country.

Cars:

The mode of transport that we use the most today is the personal vehicle of the car. Henry Ford's dream of everyone having a personal car has almost come true. Cars have become a status symbol in many societies and the more cars you have the richer you appear. From hatchbacks to sedans, saloons, coupes, SUVs, roadsters, grand tourers, jeeps etc. there are many forms of the car that are used around the world for personal transport.

Trains:

The most common form of transport in the world has to be the train. Trains are a unique form of transportation because they can travel large distances but are cheaper than airplanes and take less time than ships. This makes the train the ideal form of transport for the masses when they want to travel long distances. Metro rails are also used for quick and cheap travel within cities. Trains are also used for transporting goods and raw materials.

Для навчання вивчального читання використовується певна система вправ, які ми можемо поділити на три групи. Під час формування навичок аналітичного читання важливо демонструвати студентам методи аналізу як лексико-граматичного складу тексту, так і його змісту. Отже виокремлюємо такі типи вправ:

1. Лексичні:

- знайдіть відповідники поданим вище словам;
- віднайдіть схожі за змістом лексичні одиниці;
- створіть пари антонімів;
- згрупуйте слова по темах;
- заповніть пропуски;
- диктанти на переклад.

2. Граматичні:

- розберіть речення на складові частини (синтагми);
- визначте конкретні граматичні явища, наприклад, речення, де інфінітив перекладається словами «щоб», «для того щоб» і т.д;
- виконайте вправи на конверсію, наприклад, визначте частину мови в певних словах;
- знайдіть речення, де іменник може бути замінений і виконує роль підмета тощо;
- виділіть підрядні речення.

3. Вправи на розвиток мовленнєвих навичок:

- знайдіть речення, які відповідають на надані запитання;
- висловіть сумніви щодо певного твердження або підтвердіть його;
- виберіть правильну відповідь з низки поданих речень;
- розробіть план для переказу тексту;
- перекажіть текст на рідній та іншій мові;
- виконайте вправи з вибіркового перекладу (письмово).

Наприклад, до зазначеного вище тексту для навчання вивчального читання було розроблено таку вправу на платформі Wordwall (<https://wordwall.net/resource/60759917>):

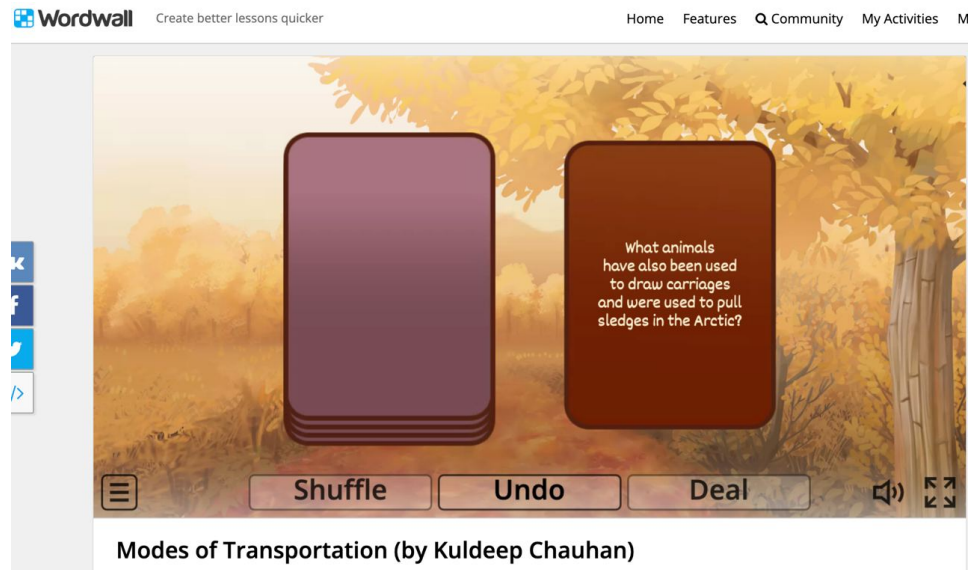

Рис. 2.4. Інтерфейс вправу Modes of transportation

Студенти мають дати відповіді на запитання, які написані на картках. Виконання завдання потребує повного розуміння тексту та його деталей, отже його доцільно застосовувати після прочитання тексту.

Щодо ознайомлювального читання, важливо зосередитися на методах виділення ключової інформації в тексті та оцінці його змісту. Отже, запропоновані такі завдання:

- 1) прочитайте текст швидко і визначте основний зміст або головну ідею;
- 2) прочитайте текст і визначте, яка інформація є новою і корисною для вас;
- 3) прочитайте текст і розділіть його на вступ, основну частину і висновки;
- 4) прочитайте текст і виявіть абзац, де виокремлено основну проблему або основне положення даної теми;
- 5) виберіть положення, які найкраще передають думку автора;
- 6) прочитайте даному абзацу, знайдіть речення, які виражають головну думку абзацу;
- 7) прочитайте текст і складіть до нього план;

- 8) прочитайте текст і передайте його основний зміст важливими моментами.

Додатково, запропоновано інші вправи:

- 1) вправи для розвитку навичок розуміння мовного матеріалу;
- 2) вправи на швидке впізнання відомих слів у будь-якій граматичній формі;
- 3) складання речень з наданих слів;
- 4) розуміння структури речення, граматичних форм і конструкцій;
- 5) вправи для розвитку навичок розуміння змісту прочитаного;
- 6) виділення ключових моментів у тексті;
- 7) розуміння загальної логіки розвитку подій в тексті;
- 8) оцінка інформації з точки зору її важливості в контексті основного або допоміжного змісту;
- 9) передбачення можливого подальшого розвитку тексту;
- 10) визначення основної думки тексту.

Розглянемо текст та завдання для ознайомлювального читання, взятий з підручника Фабричної Я. Г., Гольцової М. Г. та Черхавої О. О. для другого курсу «PRACTICAL GUIDE TO LEARNING ENGLISH (Part II)»:

TYPES OF ACCOMMODATION A HOTEL

A hotel is an establishment providing paid accommodation. Hotels used to offer basic accommodation in the past, but nowadays they mostly provide rooms with modern facilities, en-suite bathrooms, air-conditioning, a telephone, a TV set, an Internet connection; a mini-bar including a small refrigerator with drinks and snacks; often there is a facility for making hot drinks in the room (an electric kettle, cups, spoons, instant coffee and tea bags, sugar, milk). Hotels usually have at least one restaurant and a swimming pool and they provide childcare and conference services. The quality of the hotel and its services is usually marked by stars according to the five-star classification.

* One-star hotels – (tourist hotels - low budget hotels)

Hotels are mostly small and privately owned, services may be provided by the owner and the family. Meals may be fairly simple. Rooms are small and have a shower and a toilet (German standard). All rooms have a hand-basin with hot and cold running water (English, Danish standard) and heating. Telephone is available. Breakfast is available. Drinks are offered. Guests can enter or leave any time of the day or night.

** Two-star hotels – (standard hotels - budget hotels)

Hotels are small to medium-sized. They are well equipped, offering comfortable accommodation with en-suite bath/shower rooms. Reception staff is professional, food and drinks are offered. (German standards require buffet breakfast). Cashless payment is possible.

*** Three-star hotels – (middle-class hotels – comfort hotels)

Usually, hotels support higher staffing levels. They have spacious reception with seats and other public rooms. Their employees speak at least one foreign language. Their restaurants normally also cater for non-residents. All rooms have en-suite bath and shower rooms with toiletries and good equipment, such as a TV set, a hairdryer, direct dial telephone. They usually offer room service and some business services. If the hotel has more than two floors, it has a lift. Access to the net is available. Credit cards are accepted.

**** Four-star hotels – (first-class hotels)

They maintain a high quality of furnishings, decorations and equipment. Bedrooms are spacious and well designed, with en-suite bathrooms with a bath and shower. There is enough staff to provide all necessary service; there is a 24- hour room service, laundry and dry-cleaning; a lobby, an a la carte restaurant and a bar. All rooms are equipped with mini-bars and access to internet. There are armchairs or couches in the room. Shoe polish implements can be expected in the rooms.

***** Five-star hotels – (luxury hotels)

Accommodation is spacious and luxurious, matching the best international standards. There are safe-boxes, access to internet and air conditioning in every

room. Personalized guest welcome with flowers/sweets can be expected. Suites are available. The hotels have special interior design and elegant furnishings. Service is formal and flawless, round-the-clock rooms service is available. These hotels have a lift if there is more than one floor. Their restaurants offer high quality cuisine. The staff is very efficient, courteous and helpful. An indoor swimming pool is available, as well as porter service, laundry, dry-cleaning, ironing and sale of gifts.

Many 3-, 4- and 5-star hotels offer conference facilities, which can also be classified. Three basic kinds of hotels are: - commercial hotels – for business travellers and people on short trips; they often have large meeting rooms and catering for different events; - resort hotels – for tourists and holiday-makers; they often offer sports and sightseeing; most of them are seasonal (mountain resorts, seaside resorts); - residential hotels – guests can rent rooms for long periods of time; they are a lot like apartment houses, but they also provide meals and other hotel services.

A MOTEL

The word is an abbreviation of motor – hotel and the concept originates from the USA. Motels differ from hotels in their location: they are mostly situated along highways. Usually, they are in a shape of connected rooms with their doors facing the parking lot. Sometimes they are a series of small cabins with a common parking. They have small reception rooms and not much attention is paid to the interior of the buildings. Some motels also have restaurants and dining rooms or even swimming pools.

A YOUTH HOSTEL

This is a kind of cheap accommodation for travellers. Guests can rent a bed or a bunk bed in a dormitory and share a bathroom, a lounge and possibly a kitchen. Private rooms are often available. Besides being cheaper, hostels are also less formal than hotels. There is a lot of opportunity to socialize. But they offer less privacy than hotels, there might be disturbances caused by individual guests. Regardless of their name the hostels are no more intended for young travellers

only. Hostels mostly provide breakfast; some also offer other meals. Many have shops where guests can buy food.

A CAMPSITE

A campsite is a place used for overnight stay outdoors. The campsite can be: a) an incidentally chosen place (where backpackers or hikers decide to stop and stay overnight), or b) an area equipped for camping, with various facilities; it is usually called a campground. Campgrounds charge a user fee. They might have a few or many facilities, including the following: 1) fireplaces to build campfires (holes, enclosures, concrete spots); 2) pit toilets/flush toilets; 3) bathrooms with showers and sinks; 4) road access for vehicles; 5) piped potable water; 6) picnic tables; 7) utility hookups (gas, water, electricity, sewer); 8) a small convenience store; 9) wood for cooking and campfires; 10) gravel or concrete parking pads; 11) garbage cans. Most campgrounds also have a set of rules concerning noise and behaviour of campers. Camping outside designated campsites is often forbidden.

AN INN

An inn is an establishment which offers travellers food, drink and lodging. Inns were first established in Roman times when a lot of roads were built. At the time inns were also community gathering places. Nowadays, they have lost their leading role in tourism, as there are numerous hotels, restaurants and pubs. Many hotels or bars use the word —inn in their names (Holiday Inn). The difference between inns, pubs and taverns is becoming less noticeable. In Europe inns still provide lodgings, whereas the rest of the facilities stated above do not.

A GUEST HOUSE

A guest house is a private house converted into a lodging facility for tourists. Bed and breakfast are usually offered at guest houses, the owner and his family often live in another building in the vicinity.

До тексту було розроблено вправу для розвитку розуміння мовного матеріалу, а саме для розуміння нового лексичного матеріалу (<https://wordwall.net/resource/60868356/types-of-accommodation>):

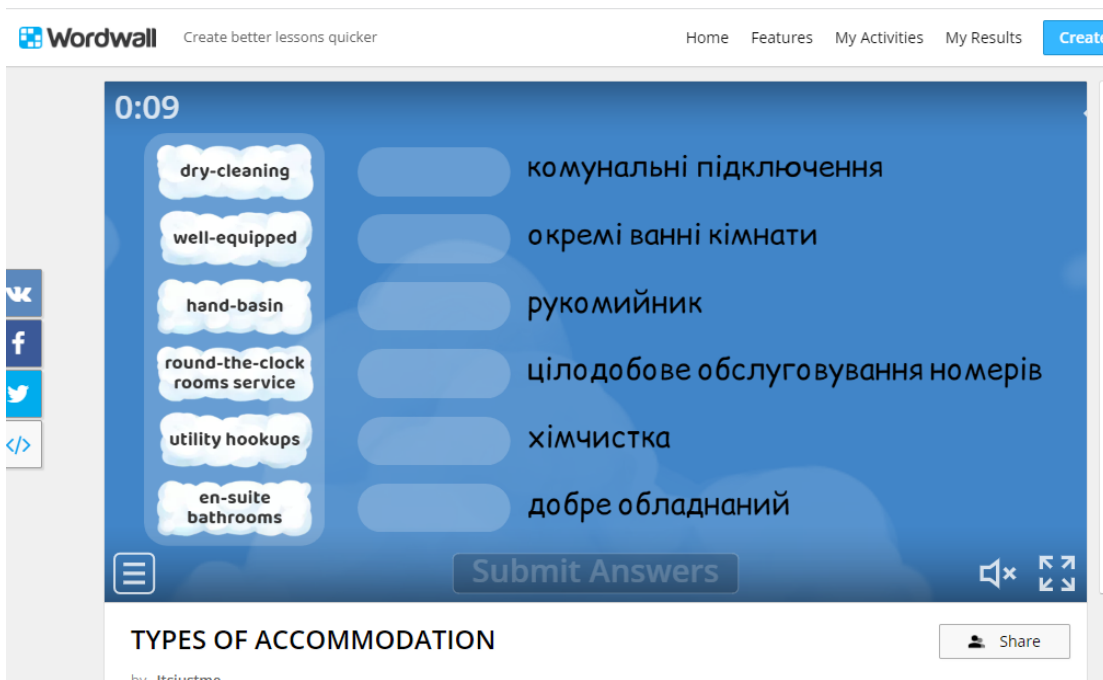

Рис. 2.5. Інтерфейс вправи Types of accommodation

Як приклад до вибіркового читання, нами було обрано наступну статтю для другого курсу, взяту з підручника Фабричної Я. Г., Гольцової М. Г. та Черхавої О. О. для другого курсу «PRACTICAL GUIDE TO LEARNING ENGLISH (Part II)»:

How to Behave in a Behaviour-Based Interview

Lombardi, who earned a master's degree in industrial organizational psychology from West Chester University, wrote his thesis on behaviour-based interviewing. Now he's a college relations specialist at Kulicke & Soffa Industries Inc., based in Willow Grove, Pennsylvania, and he says his background has helped him understand an interviewing technique that has become increasingly popular and, according to both his research and popular opinion, more effective than traditional techniques.

"It seemed like the more structure and the more thought that was put into an interview, the better it was," he says.

Lombardi says behaviour-based questions are generally designed to determine if a candidate possesses certain "key competencies." "When I start any

behavioural interview, I explain the process," Lombardi says. "I say, 'I'm going to be asking you for specific examples. I will be asking you for details, including names of people, dates, and outcomes.' I really like talking to people about lengthy projects they've had to do – how their role evolved, how they handled time deadlines, pressures, and unexpected situations, and especially how they handled any adversity...Everyone's got that kind of experience."

Lombardi says that the best way for students and new graduates to prepare for a behaviour-based interview is to dig up old research papers, to think hard about any difficulties encountered in summer and part-time jobs, and to recount the steps it took to successfully complete school projects and projects that were part of internships or co-ops. "What I would recommend is for them to just kind of think through situations that have occurred, projects they've worked on, specific experiences they've had," he says. "They should be able to talk about that in detail and be very specific. They should reread that term paper...A lot of it is just common sense."

Під час навчання вибіркового читання, студенти фокусуються на визначенні теми тексту, виявленні нової і важливої інформації і виділенні її суті. Завдання для розвитку даного виду читання виконуються перед самим ознайомленням з текстом:

- 1) прочитайте і перекладіть наступні інтернаціональні слова і вирази;
- 2) використовуючи словник, надайте рідною мовою еквіваленти наступних словосполучень;
- 3) прочитайте слова і вирази і запам'ятайте їх.
- 4) прогляньте текст і виконайте наступні завдання (2-3 хвилини на кожне завдання):
 - визначте за заголовком, про що буде йти мова в тексті;
 - знайдіть абзац в тексті, де обговорюється створення, наприклад, велосипеда або описується його принцип дії;

- знайдіть речення, які надають детальні пояснення (наприклад, про будову велосипеда);
- відповідаючи на запитання, розкажіть, чи згадує автор ще які-небудь аспекти, важливі для створення приладу.
- визначте значення терміну «велосипед», яке дається в тексті.

Такі завдання спрямовані на розвиток навичок пошукового читання і розуміння тексту. Отже, для обраного тексту «How to Behave in a Behaviour-Based Interview» ми розробили наступну вправу на платформі Wordwall

(<https://wordwall.net/resource/60868620/how-to-behave-in-a-behaviour-based-interview>):

Рис. 2.6. Інтерфейс вправи How to behave in a behaviour-based interview

Вправа допомагає покращити навички пошукового читання у студентів та виявлення необхідної інформації в новому тексті.

Синтетичне читання означає спрямовану увагу читача на зміст тексту, і цей зміст сприймається швидко і узагальнено. Наприклад, на початку роботи над синтетичним читанням корисно використовувати усні вправи, що зацікавлюють читачів та спрямовують їх у потрібному напрямку. Це може бути вступне слово викладача, яке ознайомлює студентів з темою тексту, який вони будуть читати, розповідь або обговорення про автора твору, пояснення

заголовка або розмова, спрямована на тему тексту. Після усного підготовчого етапу проводиться читання тексту.

Для тренування синтетичного читання ми обрали наступний текст, взятий з підручника Фабричної Я. Г., Гольцової М. Г. та Черхавої О. О. для другого курсу «PRACTICAL GUIDE TO LEARNING ENGLISH (Part II)»:

Plagiarism

Few students set out to deliberately plagiarise. Misunderstandings over the nature of what constitutes plagiarism, lack of care and attention to detail, an unrealistic sense of the time required to do justice to our assignments and poor consideration of the expectations of thinking academically when engaging with our studies, can all contribute to risks of committing plagiarism unintentionally. When it comes to the issue of plagiarism and how to avoid it, it isn't just a case of forgetting to insert references to evidence used (though this can be a major factor). Here we explore the complexities surrounding what education, and how we can – through enhanced awareness and better understandings of “being academic” – reduce the risk of it in our work.

What is it?

Plagiarism, in essence, is the passing-off of others' ideas as our own. What that means is using someone else's ideas – thought, argument, theory, summary, evidence or words – without giving them credit.

A growing problem?

There's no doubt that concerns about plagiarism in higher education have greatly increased in recent years and Johnston notes that there is a substantial increase of plagiarism in student work, although precise figures of this increase are hard to come by (Johnston, 2003).

The internet age, with information readily available at our fingertips, and the ease with which information can be acquired via “copy and paste”, the proliferation of “copy and paste” across the internet (where information can be

found replicated across the web, often with no attempt to cite the origin of the source), have been seen to contribute to the far greater capacity to commit plagiarism if one wishes. In more than one sense, therefore, the internet can be seen as a poor role model.

Recent studies examining staff and student attitudes to plagiarism, saw shared views among staff and students that plagiarism was wrong, and merited penalties, yet there's a split between what staff feel is appropriate penalty for this and what students feel is appropriate.

So why are academic institutions so obsessed?

Naturally, there is concern. Qualifications are an intangible thing, dependent on perception of their value in the wider world. The maintenance of standards is of paramount importance and at stake is nothing less than an institution's reputation: "ultimately the value of the awards that an institution gives ... is dependent on those awards being seen to have been gained by honest and fair means." (Johnston, 2003).

Для швидкого орієнтування в тексті та розуміння базових ідей, нами було створено вправу на онлайн-платформі Wordwall (<https://wordwall.net/resource/60869250>). Завдання студентів полягає у знаходженні контексту в якому був вжитий той чи інший термін:

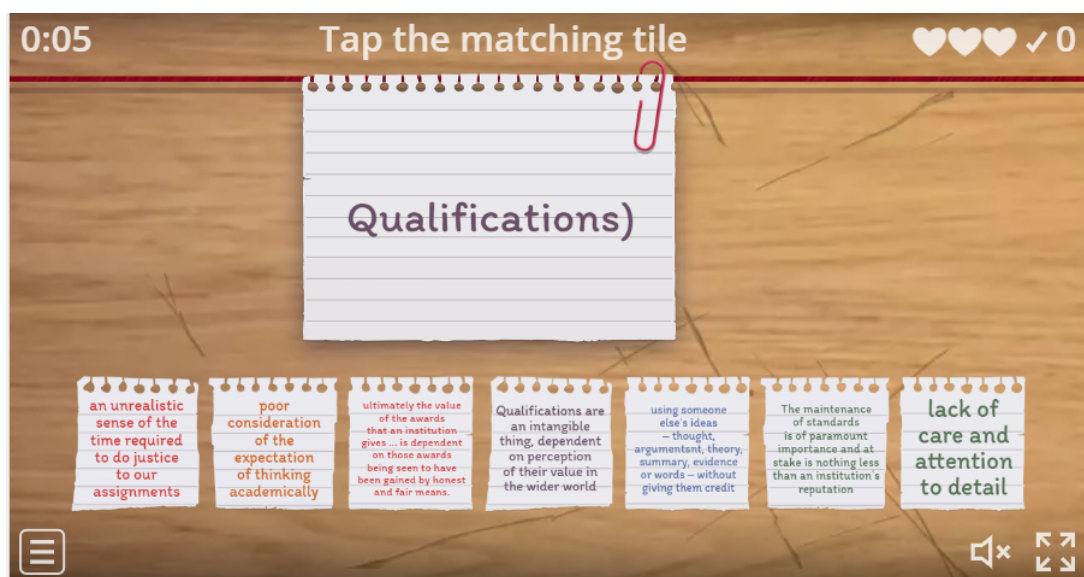

Рис. 2.7. Інтерфейс вправи Plagiarism

На думкою методиста Г. Е. Борецької під час навчання синтетичного читання корисно використовувати вправи, спрямовані на розвиток швидкого орієнтування в іноземному тексті та виявлення основних ідей і положень (Борецька, 2012). Такі вправи можуть містити такі завдання, як швидке знаходження в тексті речень, перші слова яких вимовляє викладач, пошук і прочитання речень, які містять відповіді на питання, і пошук в тексті висловлювань, що стосуються конкретної теми і т. д.

Ці підходи до читання тісно пов'язані з рівнем володіння англійською мовою студентами. Часто поняття «перекладне та безперекладне читання» і «синтетичне та аналітичне читання» сплутуються, але насправді це різні психологічні процеси і підходи до розуміння тексту. Наприклад, тренування аналітичного читання може здійснюватися на основі наступного тексту, взятого з підручника Фабричної Я. Г., Гольцової М. Г. та Черхавої О. О. для другого курсу «PRACTICAL GUIDE TO LEARNING ENGLISH (Part II)»:

What can universities do to stop students from cheating?

Cheating among students has reached unprecedented levels worldwide. Even top universities have raised the alarm: the 2012 Harvard cheating scandal; a significant increase in academic misconduct among Britain's Russell Group universities from 2014 to 2017; ongoing cheating among student athletes to enter or to stay at universities in the United States; unauthorised exam assignment sharing in Switzerland; contract cheating in Australia; and plagiarism in many Eastern European countries are just a few examples of a problem that is becoming harder to ignore.

It should be noted, however, that all of these cases of academic misconduct were caught and identified as such, so this might only be the tip of the iceberg – and the real situation might be dramatically worse.

Some remedies at the exam level

Faculty members should consider the heritage of students and take into account their previous educational backgrounds, especially those of international students, when designing assessments.

International students – who are often required to have B2 (CEFR) or mid-advanced (ACTFL) language proficiency for enrolment – should be given some allowances compared to native speakers; even the usage of a single language dictionary or just a note to a grader would be helpful.

Some affordances should also be granted to domestic students who have reading or writing disabilities. Several versions of the same exam or randomised seating may prevent copying from a neighbour; a large number of external proctors to supervise examinations might be an effective remedy as well. Courses on academic learning and writing as well as on academic integrity might increase students' awareness of ethical issues significantly.

Text-matching software, already widely used at many universities, is a useful tool to protect standards of academic integrity. It should be mentioned, however, that even modern software tools can identify only some forms of plagiarism, such as verbatim copying.

Plagiarism from other languages and-or professional ghost-writing often remain undetectable. In some academic cultures, exam assignments might be shared or sold before the exams, which might also remain undetected.

Universities should develop codes of conduct and other internal policies and procedures that clearly describe areas of academic misconduct and possible consequences of violations such as a reduced grade, a classification of “inadequate” or other disciplinary actions, ranging up to removal from the university.

Students, however, should always have the right to appeal and explain their behaviour. In many universities, student unions, ethical commissions or other committees with student representatives often play the role of ombudsmen.

Why are some universities successful, but some not?

Some universities are successful in preventing and controlling academic corruption among students, while others are less so.

The reasons for this might vary. Some measures might require additional financial resources, such as the use of text-matching software, which might be too costly for some universities, that might only utilise it at the final thesis level when it may be too late to deter students from cheating. Too many regulations and too much control might not be appreciated by already overloaded faculty members and university administrations.

In order to implement all these measures successfully, however, universities should serve as role models. If they just declare their integrity, but do not practise it, they might not be able to expect it from students.

What is necessary to combat corruption among students?

Combating corruption might be a challenge, but especially with regard to student education, it is crucial. Young people in their last formative years spend the majority of their time in educational institutions: what they learn, hear and observe about corruption, real or perceived, its acceptance and the inability of leadership to mitigate it, will highly likely affect their professional lives.

Cheating students might grow to become cheating employees and may even “encourage” corruption at the organisational level. Cheating students will hamper economic and social development in their countries and globally.

By acknowledging the severity of academic misconduct involving students, and by allocating all the resources necessary to mitigate it, universities might succeed in preventing corruption on their own campuses and beyond.

Оскільки аналітичне читання передбачає повне розуміння тексту та його деталей, нами було створено завдання, яке має на меті допомогти студентам краще зрозуміти текст та виокремити його головні ідеї (<https://wordwall.net/resource/60868883/what-can-universities-do-to-stop-students-cheating>):

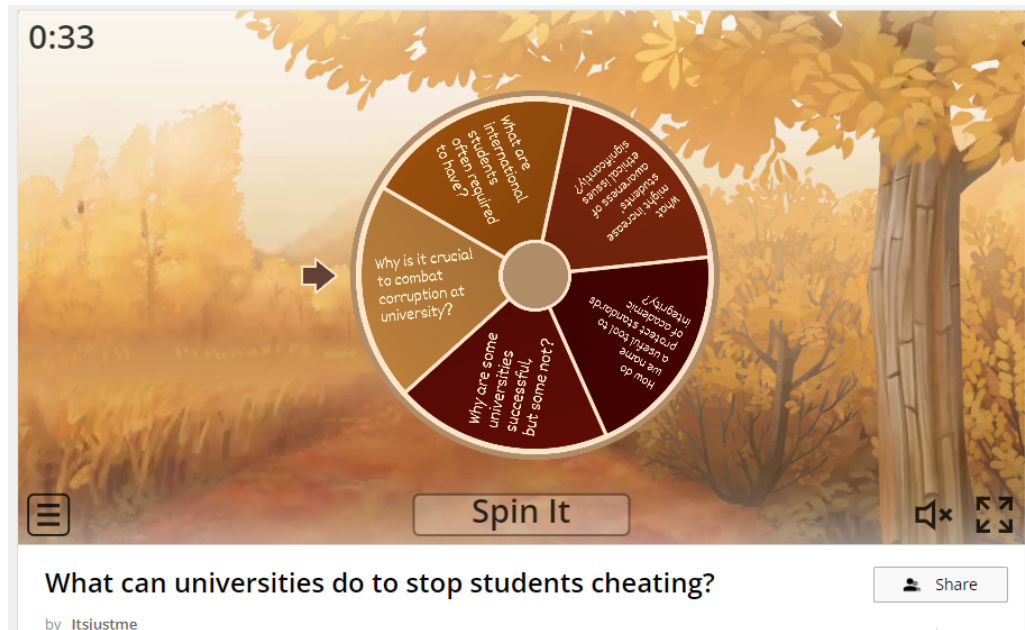

Рис. 2.8. Інтерфейс вправу *What can universities do to stop students cheating?*

Обсяг терміну «аналітичне читання» ширший, ніж термін «перекладне читання». У випадку аналітичного читання, основна увага приділяється детальному розгляду та розумінню тексту. Перекладне читання виникає, коли учень повинен перекладати весь текст, а не лише окремі складні фрагменти. Важливо відзначити, що перекладне читання не обов'язково означає читання тексту буквально по словах. Безперекладне читання, або точніше, розуміння прочитаного тексту, може бути досягнуте на будь-якому етапі навчання. Тому текст повинен бути доступним для студентів щодо його змісту та форми, що означає, що зміст тексту повинен відповідати віковому, культурному та інтелектуальному рівню читачів, а мовна форма тексту не повинна створювати особливих труднощів, що вимагають перекладу.

Отже, ціль граматичних вправ полягає у забезпеченні оволодіння граматичним матеріалом як на рівні розуміння, так і на рівні використання. Граматичні вправи в цій системі повинні відповідати таким ключовим вимогам:

- 1) навчати використовувати граматичні правила в практичних ситуаціях;
- 2) мати комунікативний спрямований характер, сприяючи використанню граматичних конструкцій у реальних ситуаціях;

- 3) поступово збільшувати складність від вправ з легших правил до складніших;
- 4) стимулювати активну мовну практику учнів та студентів, ставити перед ними завдання, які вимагають розв'язання проблем;
- 5) містити різноманітні завдання та вправи для різних аспектів вивчення мови;

Для досягнення успішного результату в оволодінні мовою необхідно практикувати, тренувати та використовувати набуті навички в практичних ситуаціях.

В нашій роботі ми розглядаємо формування англійськомовної граматичної компетентності в процесі читання. Особливої уваги заслуговує сам процес читання, адже аналіз та практика граматичних явищ є частиною роботи з текстом. Важливо, щоб опрацювання граматики було підпорядковане основній меті, яка полягає в полегшенні розуміння тексту під час читання.

Граматичні аспекти мови слід розглядати як інструмент для подолання можливих труднощів у читанні і для ознайомлення з особливостями певного стилю мовлення, необхідними для розуміння тексту. Метою також є уникнення ситуацій, коли всі слова зрозумілі, але зміст речень залишається незрозумілим.

Навички читання відрізняються від навичок говоріння в тому, що під час говоріння людина постійно має використовувати свою пам'ять для створення правильних граматичних конструкцій та структурно коректних речень, тоді як під час читання читач використовує готові граматичні структури, які подаються в тексті. Основним завданням читача є вміння впізнавати та сприймати ці граматичні конструкції, правильно інтерпретувати їх значення та, враховуючи лексичний зміст речень, розуміти суть тексту.

Вивчаючи граматичне явище в процесі читання, насамперед необхідно навчити студентів розрізняти структурні ознаки, які допомагають розпізнавати граматичні форми і синтаксичну будову речень. Обов'язковий

елемент – свідоме впізнавання структури. Введення граматичного явища як засобу вираження певного комунікативного завдання та тренування студентів у побудові речень з цією структурою є важливим кроком. Потім викладач може дати завдання на впізнавання цього граматичного явища формальними ознаками в порівнянні з іншими схожими або протилежними структурами. Спочатку це може вимагати їхнього внутрішнього аналізу. З часом такий аналіз стає автоматичним, і студенти сприймають речення без необхідності аналізу, виражаючи своє розуміння через переклад або без нього.

З метою закріплення теоретичних знань студентів та встановлення їх зв'язку з подальшими відомостями, наступний крок передбачає роботу з текстом, де використовується граматичний матеріал, з яким працювали студенти. Під час роботи з такими текстами відбувається процес систематизації, узагальнення і поглиблення їх наявних теоретичних знань. Також студенти вдосконалюють власні лінгвістичні навички, розширюючи їх новими аспектами мови. Цей процес допомагає встановити краще розуміння конкретних мовних явищ.

Читання доступних за складністю текстів і вміння розпізнавати граматичні явища та форми сприяє збільшенню впевненості студентів у їх власних навичках. Під час цього процесу вони аналізують структуру речень, розуміють, чому вживається саме цей варіант, і можуть запропонувати синонімічні заміни форм, якщо вони можливі.

Деякі студенти набувають свідомості про важливість формальних ознак частин мови та процесу утворення слів в мові. Цей процес може бути ще ефективнішим, якщо викладач сприяє розвитку пізнавальних здібностей кожного студента і стимулює їх активну роботу з текстами.

Після аналізу граматичних явищ, присутніх у тексті, варто виконати післятекстові завдання задля перевірки прочитаного. Такі вправи можуть мати такі інструкції:

- 1) проаналізувати наданий план тексту та перевірити його логічну послідовність відповідно до поданих фактів;

- 2) упорядковувати заголовки відповідно до структури тексту;
- 3) обирати правильні відповіді з наданих варіантів;
- 4) знайти в тексті інформацію, яка відповідає запитанням у заголовках;
- 5) скласти структурований план тексту;
- 6) зробити короткий висновок або анотацію тексту;
- 7) передавати зміст тексту усно або письмово.

Окремо можемо виділити етап контролю граматичних навичок. Викладач має можливість проводити його як під час мовленнєвої діяльності (наприклад, слухання, говоріння, читання або письма), так і використовуючи спеціальні контрольні вправи для цієї цілі. Отже, формування граматичної компетентності в читанні може бути досягнуто шляхом виконання певних вправ. Їх послідовність представлена в схемі:

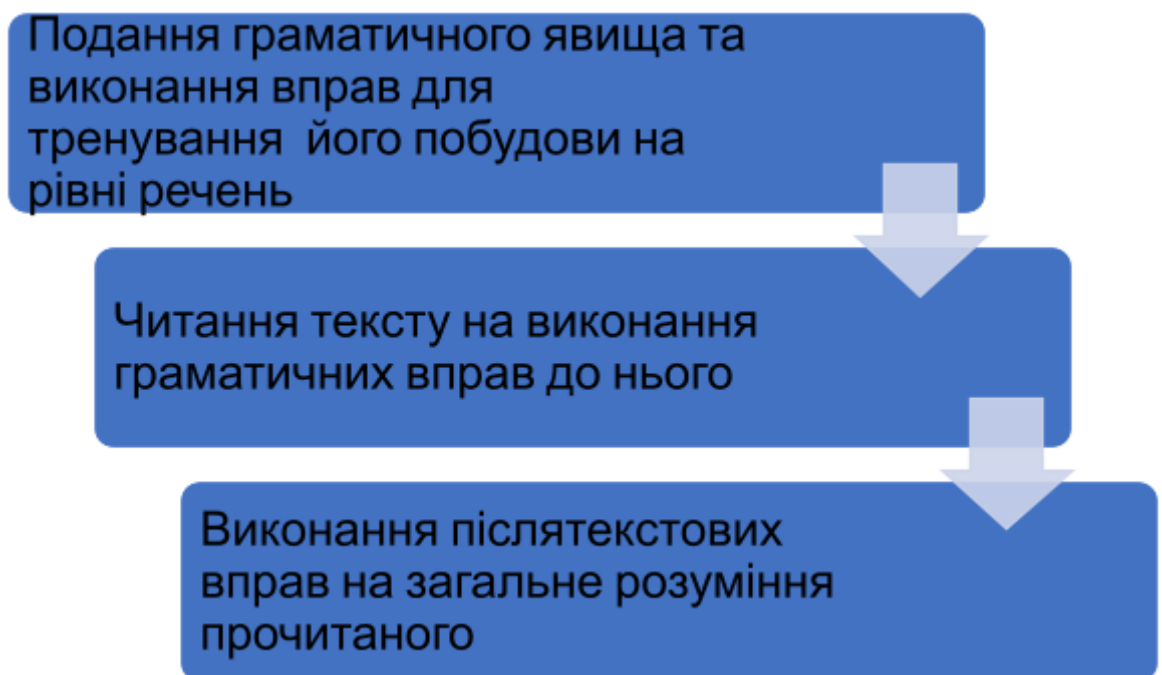

Рис.2.9. Процес формування граматичної компетентності в читанні

Дотримання послідовності вправ у формуванні граматичної компетентності в читанні схоже на будівництво будинку. Якщо ми ретельно слідуємо плану, кожен крок стає фундаментом для наступного. Тому кожен вид вправ допомагає закріпити певний аспект граматики, і вони об'єднуються, утворюючи цілісне розуміння мови.

2.4. Модель формування граматичної компетентності у процесі навчання

Модель формування граматичної компетентності у процесі навчання зазвичай базується на принципах вивчення мови і мовної освіти. Основна мета такої моделі полягає в тому, щоб студенти отримали глибоке розуміння граматичних структур і правил мови, яка вивчається, а також змогли їх ефективно застосовувати під час мовленнєвої діяльності. Серед ключових складових можемо виділити такі:

- 1) теоретична основа – модель ґрунтується на вивченні теоретичних аспектів граматики мови, включаючи граматичні правила, структури речень, частини мови, ідіоми тощо;
- 2) практичні вправи – формування граматичної компетентності вимагає багато практики (студенти виконують різноманітні граматичні вправи, які допомагають закріплювати знання та вдосконалювати навички);
- 3) контекстуальне використання – використання граматичних структур у реальних комунікативних ситуаціях (здатність коректно використовувати граматичні явища при говорі, письмі, читанні та слуханні);
- 4) зворотний зв'язок та корекція помилок – зворотний зв'язок стосовно граматичних помилок студентів і допомога у їх виправленні;
- 5) індивідуальний підхід – врахування індивідуального темпу кожного студента;
- 6) інтеграція з іншими навичками – вивчення граматики повинно інтегруватися з іншими мовними навичками, такими як слухання, читання, письмо та усне мовлення;
- 7) поступовий рівень складності – поступове збільшення складності граматичних концепцій та вправ з плином часу.

Модель формування граматичної компетентності є інструментом для структурованого та послідовного вивчення граматики в контексті навчання

англійської мови. Ця модель допомагає студентам розвивати навички використання граматичних структур у практичних ситуаціях, що сприяє їхньому загальному мовленнєвому розвитку.

Студенти як мовних, так і немовних ЗВО вивчають граматику професійного спрямування. Процес навчання акцентується на частковому повторенні для подальшого розвитку усвідомленості щодо певного граматичного матеріалу та його застосування в усному та письмовому мовленні. Граматичні теми максимально інтегруються у контекст, спеціалізований відповідно до обраної професійної галузі.

Формування граматичної компетентності в читанні є важливим складником розвитку мовних навичок. Підсистема вправ допомагає розширити знання про граматичні правила і використовувати їх у письмовій та усній мові. Вправ, які можна використовувати для формування граматичної компетентності в читанні, можуть бути досить різноманітними:

1. виправлення помилок:

T: *Find 10 mistakes in the text and correct them. Then we'll compare your answers.*

2. визначення частин мови:

T: *Circle the nouns and underline the verbs in this paragraph. What tenses are used?*

3. побудова речень:

T: *You can see underlined phrases in this text. Please, make your own sentences using these phrases. All the sentences need you contain gerunds.*

4. аналіз тексту:

T: *Please read this part of the text and underline all the grammatical structures that the author used here. What is the purpose of using them?*

5. заповнення пропусків:

T: *You have the text with some missing words. Read the text and fill in the gap with correct modal verbs. What is the main idea of the article?*

6. паралельний переклад:

T: *Translate the paragraph into Ukrainian, try not to change the structure of the sentences.*

7. Порівняння різних стилів:

T: *You are given two texts of different styles: scientific and newspaper articles. Read them attentively and notice what are the differences between them in terms of grammar.*

На основі різноманітних текстів можна використовувати ефективні вправи для розвитку граматичної компетентності в читанні, які спрямовані на впізнавання, диференціацію, ідентифікацію та вибір граматичних структур в контексті, а також на перевірку розуміння граматичних явищ тощо. Ці завдання призначені для формування рецептивної граматичної навички, яка є важливою передумовою для розвитку репродуктивної граматичної навички.

Вправи включають в себе рецептивно-репродуктивні умовно-комунікативні завдання, такі як імітація зразка мовлення, підстановка у зразок мовлення, його трансформація та завершення. На цьому етапі студенти вже мають конкретні знання і поступово розуміють граматичні явища. Деякі завдання на цьому етапі можуть включати такі пункти:

- 1) поставте запитання до речень із підкресленими граматичними явищами;
- 2) використовуйте запитання та відповіді у коротких діалогах;
- 3) запишіть короткий переказ тексту, використовуючи вивчену граматичну структуру.

Ці вправи допоможуть студентам краще розуміти та використовувати граматичні структури в читанні і мовленні.

Робота з текстами може проводитися не лише на заняттях. Вправи для формування граматичної компетентності в читанні можуть застосовуватися як частина домашнього завдання. Таким чином студенти опрацьовують виконують завдання самостійно, а на занятті проводиться перевірка та обговорення помилок та проблемних завдань.

Важливо враховувати рівень граматичної складності, який відповідає рівню знань студентів. Граматична компетентність формується поступово, і практика грає важливу роль у її розвитку.

Тривалість теоретичної основи та практичних вправ на заняттях з англійської мови для студентів другого курсу може варіюватися в залежності від конкретної програми та методики викладання. Проте, як правило теоретична основа складає 30-40% часу. Потрібно відводити достатньо часу для пояснення нових граматичних концепцій та правил. Практичні вправи займають 60-70% часу. Дуже важливо зосереджувати основну частину заняття на практичних вправах та застосуванні теоретичних знань на практиці. Це може бути виконання інтерактивних вправ і тестів на вживання граматичних конструкцій, читання текстів з подальшим аналізом граматики, групові дискусії та проекти.

Важливо також враховувати індивідуальні потреби студентів та забезпечити різноманітність підходів до вивчення, включаючи візуальні, аудіо та інтерактивні методи. Наприклад, коли заняття триває 80 хвилин, то можна розподілити час приблизно на 30-40 хвилин теорії та 50-60 хвилин практичних вправ. Важливо підтримувати баланс між вивченням нового матеріалу та його застосуванням в різних ситуаціях.

Висновки до розділу 2

До однієї з ключових складових мовних навичок належить вміння розуміти і використовувати граматичні правила під час читання, письма, говоріння і слухання. Особливо важливим є розвиток граматичної компетентності під час читання, оскільки це передбачає не тільки розуміння тексту, але і вміння розпізнавати та аналізувати граматичні структури, використані автором.

У цьому контексті важливо було висвітлено такі аспекти: використання контексту для навчання граматики (під час читання текстів студенти можуть використовувати контекст, щоб краще зрозуміти і застосовувати граматичні правила, які використовуються у тексті), інтерактивність додатків та веб-сайтів (сучасні освітні технології, такі як мобільні додатки та веб-сайти, можуть створювати інтерактивні вправи для вивчення граматики через читання, що робить процес більш цікавим і ефективним), роль групової роботи та дискусій (групова робота та дискусії над текстами можуть сприяти кращому розумінню та застосуванню граматичних правил, адже такий підхід дозволяє обмін думками і роздумами щодо використання граматики у контексті), важливість автентичних матеріалів, оскільки вони відображають реальне вживання мови. Усі ці аспекти спільно сприяють формуванню вміння ефективно використовувати граматику під час читання і сприяють розвитку загальної мовної компетентності.

Головною мета процесу читання полягає у виділенні інформації, що міститься у письмовому тексті. Процес читання є активною мовною діяльністю, спрямованою на досягнення цієї мети. Залежно від цілей читання, фахівці у галузі методики навчання розрізняють кілька видів читання, серед яких основними є: ознайомлювальне читання, яке передбачає розуміння основної ідеї тексту; вивчаюче читання, що включає в себе повне розуміння прочитаного, включаючи всі деталі та додаткову інформацію;

переглядове читання, під час якого вибірково виділяється необхідна інформація з тексту.

Сучасні педагогічні технології, такі як спільне навчання, метод проєктного навчання, використання передових інформаційних технологій і ресурсів Інтернету, а також методи розвитку критичного мислення, сприяють впровадженню підходу, в якому студенти є в центрі навчання. Ці підходи дозволяють налаштовувати навчальний процес індивідуально, враховуючи різні здібності та рівні освіти студентів.

На другому курсі процес формування граматичної компетентності поділяється на два головні модулі, які розглядають різні аспекти вивчення англійської мови. У першому модулі, розглядаються окремі компоненти мови, такі як іменники, займенники, прикметники, числівники, прислівники та службові слова. У другому модулі, основний акцент робиться на характеристиках дієслова, зокрема неособових формах, таких як герундій та інфінітив, а також на модальних дієсловах. Для досягнення цілей навчання граматики рекомендується використовувати тестові завдання на онлайн-платформах, що є відмінним засобом перевірки та закріплення знань, наприклад платформа Kahoot.

РОЗДІЛ 3. ПРОБНЕ НАВЧАННЯ З ФОРМУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕСТІВ

3.1. Підготовка пробного навчання

У перших двох розділах ми зосередилися на висвітленні та розробці методики формування граматичних навичок англійської мови при читанні за допомогою інтерактивних тестових завдань. Для оцінки ефективності використання цих завдань у процесі навчання англійської мови ми застосували метод пробного навчання.

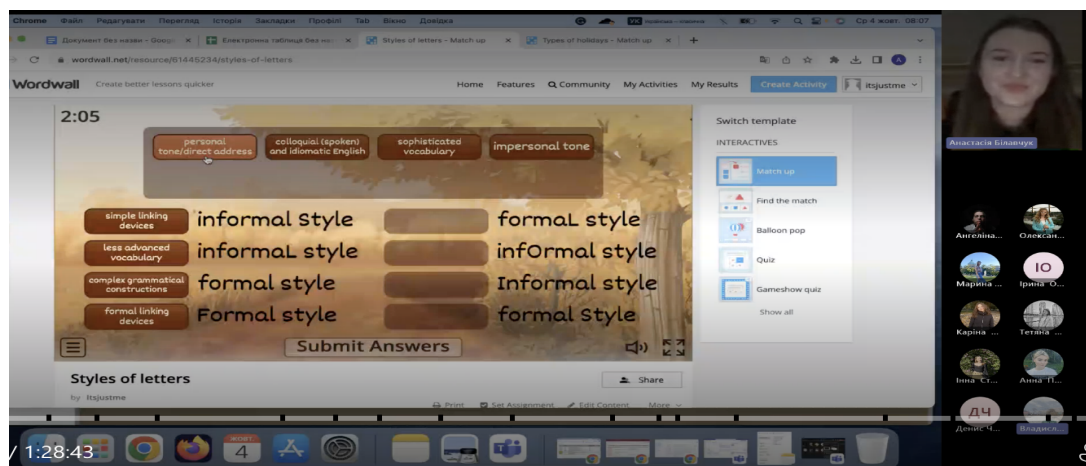

Рис. 3.1. Скріншот виконання інтерактивної вправи “Styles of letters” під час пробного навчання у групі СОа 14-21

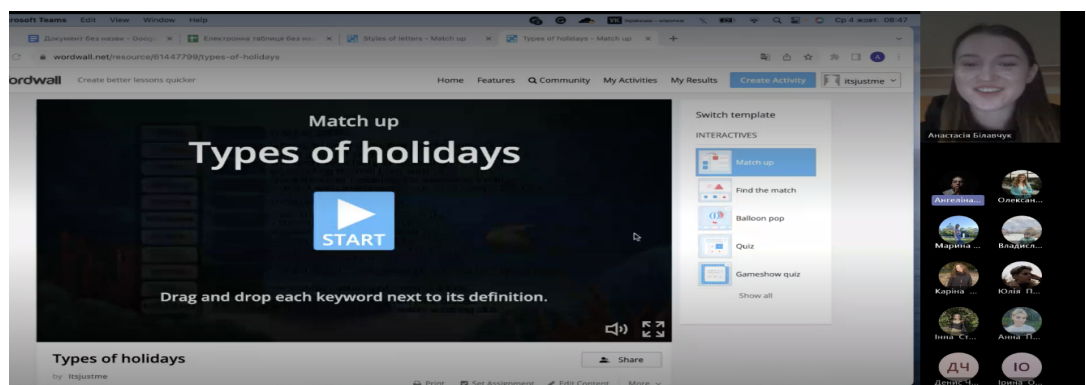

Рис. 3.1. Скріншот виконання інтерактивної вправи “Types of holidays” під час пробного навчання у групі СОа 14-21

На рисунку 3.1 та 3.2 було представлено застосування інтерактивного застосунку Wordwall під час пробного навчання у групі СОа 14-21.

Третій розділ фокусується на аналізі результатів дослідження ефективності запропонованих завдань для розвитку граматичних умінь у студентів другого курсу. Мета цього експерименту полягає в оцінці ефективності цих завдань в формуванні граматичної компетентності у майбутніх вчителів.

Пробне навчання – це педагогічний метод, який використовується для оцінки ефективності навчальної програми, методики або конкретних навчальних матеріалів перед їх впровадженням на повну шкалу. Цей метод дозволяє провести тестовий запуск навчання або навчальних ресурсів, зокрема, виміряти результати, ідентифікувати можливі недоліки та внести виправлення до остаточної реалізації.

Пробне навчання включає в себе такі етапи:

1. Вибір тестової аудиторії: вибираються учасники, які будуть брати участь в експерименті. Зазвичай це група, що відповідає цільовій аудиторії навчання. Пробне навчання проводилося серед 17 студентів групи СОа 14-21.
2. Впровадження навчальних матеріалів або методики: тести, підручники, програми тощо впроваджуються в навчальний процес на обмежений час.
3. Збір даних: під час пробного навчання збираються дані про розвиток і успішність учасників, включаючи знання, навички та відгуки.
4. Аналіз результатів: отримані дані аналізуються, інтерпретуються і порівнюються з очікуваними результатами.
5. Підсумковий звіт: результати пробного навчання документуються і використовуються при прийнятті рішення щодо подальшої розробки чи впровадження навчальних засобів.

Пробне навчання допомагає викладачам та освітнім організаціям зрозуміти, наскільки ефективними є їхні методи навчання та навчальні

ресурси, і вносити виправлення до них перед завершальною реалізацією. Нами було виокремлено три основні етапи пробного навчання:

1. Організація – визначення мети проведення пробного навчання, формулювання гіпотези, розробка вступного та вихідного тестів, створення необхідного комплексу вправ та встановлення критерій оцінювання рівня розвитку граматичної компетентності з використанням інтерактивних тестових завдань у студентів другого курсу.
2. Реалізація – проведення вступного тестування, з метою визначення ступеня сформованої граматичної компетентності студентів другого курсу, використовуючи комплекс вправ інтерактивних тестових завдань, проведення експериментального навчання з використанням розробленого комплексу вправ, провести кінцеве оцінювання, задля визначення рівня сформованості англійськомовної компетентності у майбутніх вчителів англійської мови після завершення пробного навчання.
3. Аналіз – підсумок результатів пробного навчання та їх інтерпретація, узагальнення висновків та формулювання рекомендацій щодо його подальшого вдосконалення та використання розробленої методики.

У табл. 3.1 висвітлено етапи та зміст пробного навчання, проведеного нами під час педагогічної практики:

Таблиця 3.1. Етапи та зміст пробного навчання

	Етапи пробного навчання	Дата проведення	Кількість занять	Завдання етапу
1	Зріз до пробного навчання	04.10	1	Встановити ступінь сформованості англійської граматичної компетентності серед майбутніх викладачів англійської мови,

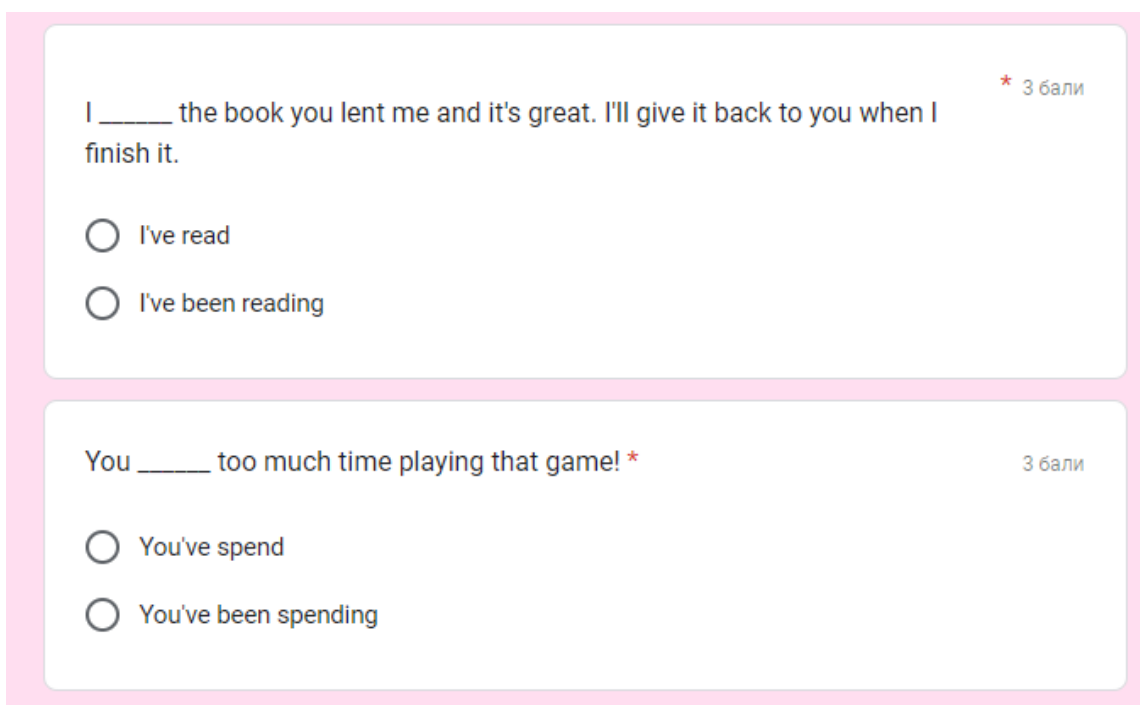
				використовуючи інтерактивні тестові завдання.
2	Проведення пробного навчання	04.10 – 24.10	5	Здійснити пробне навчання, використовуючи наш розроблений комплекс вправ, з метою розвитку необхідних навичок та компетентності у студентів другого курсу.
3	Зріз після пробного навчання	25.10	1	Встановити ступінь розвитку англійської мовної граматичної компетентності серед майбутніх викладачів англійської мови за допомогою інтерактивних тестових завдань після проведення пробного навчання.

Головна мета нашого дослідження полягала у визначенні ефективності методики розвитку глибокого розуміння граматичних структур студентами другого курсу, зокрема процесів запам'ятовування та використання, за допомогою інтерактивних засобів. Ми виходили з теоретичних засад, викладених у попередніх розділах, і сформулювали гіпотезу для пробного навчання, яка передбачала, що розвиток глибокого когнітивного розуміння у студентів другого курсу буде більш успішним, якщо в навчальному процесі буде використано обґрунтований комплекс вправ, спрямований на опанування студентами повного розуміння граматичних явищ за допомогою відібраних навчальних стратегій.

Для оцінки рівня розвитку англійськомовної граматичної компетентності за допомогою інтерактивних тестових завдань, ми створили вступний та заключний тести на платформі Google Форми. Ці тести

використовувалися під час періоду пробного навчання. Вступний тест був спеціально розроблений для оцінки рівня знань студентів на початку навчального року, і його темою було "Present Perfect vs Present Perfect Continuous", що відповідало темі, яку студенти розпочали вивчати. Заключний тест також стосувався теми "Present Perfect vs Present Perfect Continuous", але вже оцінював знання студентів на завершення пробного навчання. Обидва тести мали однаковий набір завдань та вимог до виконання.

Студенти другого курсу могли отримати максимально можливу кількість балів, рівну 21, за кожне правильно виконане завдання – 3 бали.

The image shows a digital quiz interface with two questions. Each question is in a white box with a pink border. The first question asks for the correct verb form to complete the sentence: "I _____ the book you lent me and it's great. I'll give it back to you when I finish it." The options are "I've read" and "I've been reading". The second question asks for the correct verb form: "You _____ too much time playing that game! *". The options are "You've spend" and "You've been spending". Both questions are worth 3 points, indicated by a red asterisk and the text "3 бали".

I _____ the book you lent me and it's great. I'll give it back to you when I finish it. * 3 бали

I've read

I've been reading

You _____ too much time playing that game! * 3 бали

You've spend

You've been spending

Рис.3.3. Інтерфейс вправи "Present Perfect vs Present Perfect Continuous"

_____ any fish today? * 3 бали

Have you caught

Have you been catching

Now that I _____ tidying the house, I'm going to clean it. * 3 бали

have finished

have been finishing

We _____ this TV for ages. I think it's time to buy a new one. * 3 бали

have had

have been having

Рис.3.4. Продовження інтерфейсу вправу "Present Perfect vs Present Perfect Continuous"

You _____ tennis since 10 o'clock. How many sets _____ ? * 3 бали

have played / have you been playing

have been playing / have you played

He _____ to me since we met last summer. He _____ over 100 emails. * 3 бали

's been writing / 's sent

's written / 's been sending

Рис.3.5. Продовження інтерфейсу вправу "Present Perfect vs Present Perfect Continuous"

Вхідних та вихідні тести були автоматично перевірені платформою.

Отже, використання інтерактивних тестових завдань є важливим елементом в досягненні вашої головної мети у розвитку глибокого розуміння граматичних структур серед студентів другого курсу, оскільки це стимулює активну участь студентів, надає миттєву зворотну інформацію, тести адаптовані до рівня навичок та дозволяють відстежувати прогрес, що сприяє глибокому розумінню граматичних структур.

3.2. Хід і результати пробного навчання

Студентам другого курсу, які навчаються за спеціалізацією «Середня освіта (мова і література англійська)», запропоновано пройти як вступне, так і вихідне тестування. Основною метою проведення цих тестів було встановлення рівня розвитку англійської мовної компетентності в читанні з використанням інтерактивних тестових завдань у майбутніх вчителів англійської мови та подальше порівняння отриманих результатів.

Основна мета нашої роботи, а саме – перевірка рівня розвитку граматичної компетентності з використанням інтерактивних тестових завдань, була досягнута шляхом порівняння результатів вступного та вихідного тестувань. З метою якомога кращої ілюстрації прогресу студентів, ми представили результати цих тестів у вигляді таблиці. Таблиця 3.2 містить наші зібрані дані, які розподілені на три категорії:

- 1) результати вступного тесту;
- 2) результати заключного тесту;
- 3) різниця між ними.

Таблиця 3.2. Порівняння результатів вхідного та вихідного тестування

№	Ім'я та прізвище студента	Кількість балів, отриманих за вхідний тест	Кількість балів, отриманих за вихідний тест	Приріст
1.	Дарина Б-а	15	18	3
2.	Владислав Д-ч	18	21	3
3.	Микита Є-о	12	18	6
4.	Ангеліна К-ь	21	21	0
5.	Олег К-о	15	21	6
6.	Тетяна Л-а	15	21	6
7.	Ірина О-к	15	18	3
8.	Анна П-а	21	21	0
9.	Юлія П-о	15	18	3
10.	Карина С-к	18	21	3
11.	Ірина С-а	21	21	0
12.	Вікторія С-к	15	18	3
13.	Олександра С-ь	18	21	3
14.	Інна С-р	12	18	6
15.	Марина Т-о	18	21	3
16.	Маргарита М-к	15	18	3
17.	Анна Р-а	18	21	3
	Загальний середній показник	$282:17=16,5$	$336:17=19,8$	3,3

У табл. 3.2. видно, що приріст результатів в середньому становив 3,3. Студенти, які брали участь в пробному навчанні, володіють англійською мовою на досить високому рівні. Спираючись на отримані дані, ми можемо відзначити, що протягом короткого періоду майбутні вчителі змогли

покращити свої результати в процесі розвитку мовної граматичної компетентності завдяки інтерактивним тестовим завданням.

Отже, отримані результати підтверджують ефективність використання інтерактивних завдань для формування граматичної компетентності в читанні. На підставі наших досліджень, ми рекомендуємо впроваджувати цю методику в навчальний процес для підготовки майбутніх учителів англійської мови.

3.3. Методичні рекомендації з формування у майбутніх учителів англійськомовної граматичної компетентності в читанні з використанням інтерактивних тестів

Проведене дослідження дозволяє розробити методичні рекомендації щодо формування англійськомовної граматичної компетентності в читанні із використанням інтерактивних засобів навчання. Аналіз наукової та методичної літератури, державних стандартів, власний досвід роботи зі студентами під час проходження практики дозволяють зробити висновок про важливість формування граматичних умінь та навичок у студентів другого курсу.

Важливо розуміти, що для успішної організації навчання студентів англійської мови з фаховою спеціалізацією, потрібно створити сприятливе навчальне середовище, яке сприяє їх розумінню та практичному використанню граматичних форм та явищ. У цьому контексті викладач повинен встановити ефективний комунікативний зв'язок зі студентами, створити сприятливу психологічну атмосферу в навчальному середовищі та сприяти позитивній атмосфері серед студентів, враховуючи їхні індивідуальні риси, вік та статус.

Для ефективного формування граматичної компетентності з використанням інтерактивних платформ у навчальному процесі викладач має бути ознайомлений із передумовами формування цієї компетентності та

вимогами чинної навчальної програми. Розглянута у дослідженні методика має на меті формування граматичної компетентності із використанням інтерактивних засобів, що передбачає сформованість сукупності основних компонентів мовної граматичної компетентності: граматичні знання, граматичні навички та граматична усвідомленість, які є важливими для подальшого професійного використання та міжкультурного взаєморозуміння з носіями мови, з урахуванням міжкультурних зв'язків в умовах глобалізаційних процесів.

У Робочій програмі дисципліни «Практика усного і писемного мовлення англійської мови» для студентів другого курсу КНЛУ вказано, що на кінцевому етапі навчання студенти повинні мати рівень володіння академічною мовою на рівні B2+. З цього випливає, що на початковому етапі, на першому курсі, студенти повинні досягти рівня B2 знання англійської мови.

Для формування мовної компетентності в освітньому процесі, ми рекомендуємо дотримуватися певних етапів, які включають:

1. Етап презентації граматичних явищ та створення основи для подальшого формування навичок.
2. Формування граматичних навичок через автоматизацію усного мовлення.
3. Включення навичок у різні види мовлення та подальший розвиток мовленнєвих умінь.

Оскільки в нашій роботі граматична компетентність розглядалася в контексті читання, важливо, щоб викладач наголошував студентам на тому, що вони працюють з не лише із адаптованими, а також з автентичними текстами, а отже можуть виникати складнощі у їх розумінні. В процесі навчання слід використовувати автентичні матеріали, оскільки вони мають багато переваг для підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності.

Ми також рекомендуємо використовувати популярні та ефективні інформаційно-комунікаційні технології, такі як презентації PowerPoint,

сервіси Kahoot, Wordwall, LearningApps, Google Forms і інші для покращення навчання та сприяння формуванню граматичної мовної компетентності, зокрема в читанні.

На заключному занятті модуля ми рекомендуємо проводити тестування, яке дозволить оцінити рівень сформованості англійської мовної граматичної компетенції у читанні. Цей підхід дозволить викладачеві адаптувати та удосконалити методику формування англійської мовної компетенції з використанням інтерактивних тестових завдань і проаналізувати результати разом із студентами.

Отже, формування англійськомовної граматичної компетентності в читанні студентів 2-го курсу, які готуються стати вчителями англійської мови, є суттєвим завданням для закладів освіти. Застосування інтерактивних тестів може стати ефективним методом для досягнення цієї мети. Нами було сформовано методичні рекомендації для організації навчання, що спрямоване на розвиток граматичної компетентності через читання та використання інтерактивних тестів:

1. Організація навчального матеріалу: підбір або створення матеріалу для читання, який відповідає рівню знань та інтересам студентів, можливо, тексти, пов'язані з педагогікою та методикою викладання англійської мови.
2. Розробка інтерактивних тестів: конструювання інтерактивних тестів, що містять граматичні завдання, відповідні контенту текстів. Варіанти завдань можуть включати заповнення пропусків, вибір правильних відповідей, виправлення помилок тощо.
3. Спонування до уважного читання: виокремлення ключових аспектів тексту, на які студенти повинні звернути увагу під час читання, включаючи граматичні особливості та лексичний матеріал.
4. Використання тестів для самоконтролю: надання можливості самостійно пройти тести для перевірки розуміння тексту та граматичних аспектів.

5. Аналіз помилок та неправильних відповідей: післятестовий аналіз, підкреслення граматичних правил та виправлення помилок.
6. Заохочення до додаткового читання: надання додаткових читальних матеріалів для покращення граматичної компетентності та розширення словникового запасу.
7. Розвиток навичок усного висловлювання: залучення студентів до обговорення змісту текстів після проходження тестів для покращення навичок мовлення.
8. Стеження за прогресом та оцінювання: регулярне оцінювання прогресу студентів з використанням різних типів завдань, конструктивний аналіз для подальшого розвитку.

Ці методичні рекомендації сприятимуть формуванню граматичної компетентності в читанні та використання інтерактивних тестів, допомагаючи покращити їхні навички та вміння готувати їх до майбутньої професії вчителів.

Висновки до розділу 3

В третьому розділі було розкрито хід пробного навчання, яке мало на меті перевірити ефективність підготовленої нами методики для розвитку граматичної компетентності студентів-майбутніх вчителів англійської мови в читанні. Ми окреслили ключові аспекти пробного навчання, надали детальний опис процесу його проведення, розробили набір вправ, включили вхідне й вихідне тестування та провели аналіз результатів.

Для оцінки ефективності нашої розробленої методики ми провели пробне навчання серед студентів другого курсу Київського національного лінгвістичного університету, спеціалізація 014 Середня освіта. Цей пробне навчання проходило у три етапи: початкове тестування, активний процес навчання та завершальне тестування.

Для спрощення обробки кількісних результатів дослідження та визначення ефективності методики, ми розраховали коефіцієнти знань студентів на основі результатів як першого, так і другого дослідження. Було встановлено, що середній приріст коефіцієнту навченості склав 0,16. Отже, ми прийшли до висновку, що розроблена методика може бути використана в освітньому процесі з метою підвищення рівня компетентності студентів у читанні.

На підставі результатів нашого дослідження, у третьому розділі ми виклали поради, які будуть корисні майбутнім вчителям для розвитку англійськомовної граматичної компетентності студентів в читанні за допомогою інтерактивних тестових завдань.

ВИСНОВКИ

Проблема розвитку англійськомовної граматичної компетентності є важливою на сучасному етапі розвитку методик навчання іноземних мов. Сучасні методики вимагають застосування новітніх технологій і методів для розвитку мовленнєвих навичок. Вибір теми нашої кваліфікаційної роботи, яка стосується формування граматичних навичок у читанні у майбутніх учителів, з використанням інтерактивних тестових завдань, обумовлений актуальністю цього питання.

У процесі нашого дослідження ми успішно виконали усі поставлені перед нами завдання:

1. Вивчили особливості, мету та зміст процесу навчання граматичних навичок в читанні англійською мовою з використанням інтерактивних тестових завдань. Визначили, що граматична компетентність в читанні означає володіння теоретичними засадами граматики, розуміння граматичних структур, їх функцій і властивостей, а також їх використання в контексті. Найефективнішим шляхом навчання граматики під час читання є використання інтерактивних тестових завдань, які дозволяють студентам не тільки вивчати граматичні структури, але й застосовувати їх у реальних ситуаціях. Граматична компетентність в англійськомовному читанні включає знання граматичних правил, структур і здатність розпізнавати їх під час читання, навички правильної конструкції фраз і речень, відповідність вживання та узгодженість часів, а також знання частин мови та структури різних видів речень. Головні риси граматичної компетентності: здатність розуміти та виражати значення, створювати та впізнавати правильно структуровані фрази та речення відповідно до граматичних правил; автоматичне використання граматичних форм рідної та іноземної мови, відповідно до морфологічних та синтаксичних норм (наприклад, число, відмінок); відчуття граматичної форми та здатність коригувати їхнє використання, а також внутрішнє, несловесне розуміння граматичної

структури мови, включаючи морфологічну та синтаксичну системи та відповідні правила.

2. Проаналізували мотиваційний компонент готовності студентів до роботи з інтерактивними завданнями. Мотиваційна готовність та бажання студентів до роботи з інтерактивними текстовими завданнями може залежати від декількох чинників, таких як ступінь інтересу до теми завдання, спосіб організації завдання та ступінь самостійності у виконанні завдання. Наприклад, якщо завдання студента є цікавим та корисним для нього, то його мотивація виконати його буде вищою.

3. Уклали банк інтерактивних тестових завдань та розробили відповідну підсистему вправ для формування граматичної компетентності в читанні. Система вправ для навчання іноземній мові завжди має спрямовуватися на практичне оволодіння цією мовою. Її головна мета – допомогти усвідомити та впровадити операції, необхідні для розуміння та вираження думок на іноземній мові. Важливо відзначити, що основна складність полягає не в запам'ятовуванні окремих мовних фактів, а в оволодінні навичками та діями, пов'язаними з цими фактами.

4. Перевірили ефективність запропонованої методики під час пробного навчання та сформулювали методичні рекомендації. Тому отримані результати пробного навчання підтверджують ефективність використання на заняттях інтерактивних завдань для формування граматичної компетентності в читанні. На підставі наших досліджень, ми рекомендуємо впроваджувати цю методику в навчальний процес для підготовки майбутніх учителів англійської мови. Наше дослідження завершилося поданням конкретних практичних порад щодо підвищення рівня граматичних навичок у читанні серед студентів другого курсу ЗВО, які можуть бути корисні в процесі викладання англійської мови в таких закладах.

РЕЗЮМЕ

Ключові слова: англійськомовна граматична компетентність, граматична усвідомленість, інтерактивні тестові завдання, читання, інтерактивні онлайн-платформи, підсистема вправ, пробне навчання, майбутні вчителі англійської мови.

Кваліфікаційна робота присвячена темі «Формування англійськомовної граматичної компетентності в читанні майбутніх вчителів англійської мови з використанням інтерактивних тестів». Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, резюме українською і англійською мовами та списку використаних джерел.

Перший розділ містить інформацію щодо змісту та структури граматичної компетентності, а також особливостей її формування. Дослідження зосереджено на важливому питанні процесу формування англійськомовної граматичної компетентності у читанні, зокрема в студентів другого курсу мовних спеціальностей.

У другому розділі розкрито принципи добору текстів для читання та розглянуто підсистему вправ для формування граматичної компетентності. Було підтверджено, що використання інтерактивних тестових завдань під час навчання англійської мови є ефективним методом для розвитку граматичної компетентності.

Третій розділ присвячено висвітленню організації, проведення та результатів пробного навчання. Також було сформовано методичні рекомендації з формування англійськомовної граматичної компетентності в читанні майбутніх учителів з використанням інтерактивних тестів у студентів 2-го курсу.

У заключному частині роботи подані висновки, які містять результати нашого дослідження щодо граматичної компетентності та ефективності пробного навчання. Також підтверджується актуальність нашої кваліфікаційної роботи.

SUMMARY

Key words: English grammatical competence, grammatical awareness, interactive test tasks, interactive online platforms, exercise subsystem, trial teaching, methodology, pre-service teachers.

The graduation thesis is devoted to the topic “Formation of pre-service English teachers’ grammatical competence in reading with the use of interactive tests”. The qualification work consists of introduction, three chapters, conclusion, summary in both Ukrainian and English and bibliography.

The first section contains information on the content and structure of grammatical competence, as well as the features of its. The study is focused on the important issue of the process of formation of English grammatical competence in reading in second-year students of language majors.

In the second chapter, the principles of selecting texts for reading are revealed and the subsystem of exercises for the formation of grammatical competence is considered. It has been confirmed that the use of interactive test tasks during English language learning is an effective method for the development of grammatical competence.

The third section is devoted to the coverage of the organization, implementation, and results of the trial teaching. Methodical recommendations for the formation of English grammatical competence in reading of future teachers using interactive tests for 2nd-year students were also formed.

In the final part of the work, conclusions are presented, which contain the results of our research on grammatical competence and the effectiveness of trial training. The relevance of our qualification work is confirmed.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Барабанова, Г. В. (2004). *Когнітивно-комунікативна модель навчання професійно орієнтованого читання іноземною мовою в немовному вузі.*

Іноземні мови.

Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. (2013). *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика.* Підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої.

Борецька, Г.Е. (2012). *Методика формування іншомовної компетентності у читанні.* Іноземні мови.

Вишневський О. І. (2011). *Методика навчання іноземних мов.* Навчальний посібник.

Вовк, О. І. (2008). *Формування англomовної граматичної компетенції у майбутніх учителів в умовах інтенсивного навчання.* [автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. Наук, Київський національний лінгвістичний університет].

Войцях, Т. В. (2015). *Ігрові технології: просвітницько-профілактичні ігри*. Шкільний світ.

Глушок, Л. М. (2010). *Застосування інтерактивних методів при викладанні англійської мови у Хмельницькій гуманітарно - педагогічній академії*. Педагогічний дискурс.

Гриценко, О. І. (2008). *До питання про психологічні передумови навчання граматичного аспекту спілкування в інтенсивному курсі англійської мови на початковому ступені мовного вузу*. Гуманітарний вісник.

Денисова, С., Кузьмич, О., & Ніколаєва, І. (2021). *Мотивація вивчення іноземних мов у закладі вищої освіти*. Інноватика у вихованні. <http://dx.doi.org/10.35619/iiu.v2i13.335>

Журавель, Т. В., Лях, Т. Л., Нікітіна, О. М. (2010). *Використання інтерактивних методів та мультфільмів у профілактиці ризикованої поведінки*.

Ключковська, І.М. (2005). *Інноваційні підходи у викладанні іноземних мов у вищих технічних навчальних закладах*. У Т.О.Шаргун (Ред.), *Сучасні проблеми лінгвістики та навчання іноземних мов у контексті Болонського*

процесу.

Коваленко, О. Я. (2003). Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформацій іншомовної освіти. *Іноземні мови в навчальних закладах.*

Кокоріна Л., Літунова М. (2020). Комунікативно спрямовані методи і прийоми навчання граматики англійської мови. Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка».

Кухар, Л.О., & Сергієнко, В.П. (2010). *Конструювання тестів.* Курс лекцій.
<http://moodle.ndu.edu.ua/file.php/1/kt.pdf>

Кухаренко, В. М., & Бондаренко, В. В. (2020). *Екстрене дистанційне навчання в Україні: Монографія.* Видавництво КП "Міська друкарня".

Максименко С. Д. (2004). *Загальна психологія.* Навчальний підручник.

Мельничук, І. М. (2011). *Теорія і методика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників засобами інтерактивних технологій у вищих навчальних закладах.*

Мирошниченко, О.А. (2018). *Ефективні методи навчання у викладанні англійської мови як іноземної. Молодий вчений.*

http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=molv_2018_1%282%29_61

Муковнікова, Є.В. (2018). *Ефективне використання цифрових освітніх ресурсів на уроці англійської мови. Англійська мова.*

Мусієнко, Ю.А. (2023). *Робоча програма навчальної дисципліни "Практична граматики англійської мови (II курс)".*

Ніколаєва, С. Ю. (Ред.) (2003). *Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання.*

Ніколаєва, С. Ю. (2008). *Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці)*. Навчальний посібник.

Орлова, Н., & Кучай, Т. (2016). Вікові особливості вивчення іноземної мови. *Наукові записки*.

Орловська, Л. К. (2007). Методичні принципи організації інтегрованого навчання граматики другої іноземної мови. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Педагогіка та психологія»*.

Палій, О. А. (2002). *Комплексне використання технічних засобів навчання для формування німецькомовної граматичної компетенції студентів (на базі англійської мови)* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, спеціальність 13.00.02 "Теорія і методика навчання: германські мови"].

Переяславська, С., & Смагіна, О. (2019). Гейміфікація як сучасний напрям вітчизняної освіти. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*.

Петровська, Н. М. (2013). *Ефективні методи роботи на різних етапах навчання англійської мови* [Навчально-методичний посібник].

Пінчук, В.М. (1998). Інноваційні процеси - підґрунтя проектування нових освітніх технологій. *Освіта і управління*.

Пометун, О.І., Пироженко, Л.В. (2002). *Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід*.

Прокопенко, Н. П. (2008). *Формування іншомовної комунікативної компетенції у навчанні граматики англійської мови студентів напряму підготовки «Міжнародна економіка» та «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»*.

Резунова, О.С. та Резунова, В.В. (2022). *Формування граматичної компетентності здобувачів на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням у немовних закладах вищої освіти. Педагогічні науки: теорія та практика*.

Ружин К.М., Каніболоцька О.А. (2017). *Методика викладання іноземної мови в середніх навчальних закладах*. Навч.-метод. посіб. для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спец. "Філологія" осв.-проф. програм "Мова і література (англ.)", "Мова і література (франц.)", "Мова і література (нім.)", "Мова і література (ісп.)".

Саєнко, Н. (2013). Вдосконалення механізмів пам'яті в процесі вивчення іноземних мов. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*.

Сердечний, Ю. В. (2012). Цілісний підхід у викладанні граматики. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія Мовознавство*.

Скляренко, Н. К. (1999). Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок та вмінь. *Іноземні мови*.

Скляренко, Н. К. (2009). Систематизація і повторення іншомовного граматичного матеріалу в основній і старшій школі. *Іноземні мови*.

Скляренко, Н. К. (2011). *Методика формування іншомовної граматичної компетенції в учнів загальноосвітніх навчальних закладів*.

http://nbuv.gov.ua/UJRN/im_2011_1_3

Соловйова, Н. (2003). Формування методичної творчості на практичних заняттях з методики викладання іноземних мов. *Рідна школа*.

Стеченко, Т. О. (2006). Комплекс завдань для формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої граматичної компетенції. *Іноземні мови*.

Стеченко, Т.О. (2018). *Формування професійно орієнтованої англомовної граматичної компетенції майбутніх фахівців*.

Тарнопольський О. Б. (2006). *Методика навчання іноземної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти*. Навчальний посібник.

Тонконог, Н. І. (2010). Стратегія планування професійної діяльності вчителя іноземної мови. У В. П. Коцур (Ред.), *Підготовка студентів до майбутньої професійної діяльності: теорія і практика*.

Фабрична Я. Г., Гольцова М. Г., Черхава О. О. (2018). *Practical Guide to Learning English for Second-Year University Students Specialising in Philology and Translation Studies. Part II*. Навчальний посібник.

Фаренік, С. А. (2000). *Логіка і методологія наукового дослідження*. УАДУ.

Фоміних, Н.Ю. (2009). *Сутність поняття «інформаційно-комунікаційні технології» та їх значення на сучасному етапі модернізації освіти* [Електронний ресурс]. Доступно за посиланням: http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9084/1/ped905_77.pdf

Ханіна, О.М. (2004). Проблема тестування в сучасній методиці викладання іноземної мови. *Іноземні мови*.

Цимбал Н. (2014) *Електронні навчальні посібники в системі підготовки майбутніх учителів. Проблеми підготовки сучасного вчителя*.

Черниш В. В. (2001). *Навчання англomовного читання та аудіювання із застосуванням аудіокнижок художніх творів*. [Автореф. На здоб. наук.ступ. канд. педаг. наук, Київський національний лінгвістичний університет].
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
<http://irbis-nbuv.gov.ua/aref/20081124025007>

Черниш В. В. (2018). Рівневий підхід до сучасної професійно орієнтованої мовної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Серія: Педагогіка.

Черноватий, Л. М. (1999). *Основи теорії педагогічної граматики іноземної мови* [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук].

Шевчук, Т. (2017). Проблема відбору текстового матеріалу для навчання професійно спрямованого читання іноземною мовою та його роль у формуванні професійно спрямованої компетенції студентів. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*.

Шульга, М. О. (1997). Формула злагоди – діалог культур. *Віче*, (1), 33.

Ярема, В.О. (2002). Типи вправ для розвитку навичок з різних типів читання.

Яцишин, О.М. (2004). *Формування мотивації вивчення іноземної мови студентами економічних спеціальностей* (Дисертація кандидата педагогічних наук). Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, Вінниця.

Bamford, J., & Day, R. (1998). Extensive reading in a foreign language classroom. *Extensive reading in a foreign language classroom*. Cambridge University Press.

Brown, H. D. (2006). *Principles of English Learning and Teaching*. Englewood Cliffs: Education Foundation.

Chernysh V, Vaseiko Y., Kaplinskiy V., Tkachenko L., Bereziuk J. (2020). Modern Methods of Training Foreign Language Teachers. *International Journal of Higher Education*.

DOI: <https://doi.org/10.5430/ijhe.v9n7p332http://www.sciedupress.com/journal/index.php/ijhe/article/view/18616>

Chernysh, V., Zadorina,O., Melnyk, K., Khromova,I., Danyliuk, M. (2020). Development of professional competence of present and future teachers under the conditions of transformational processes in education. *Journal for Educators, Teachers and Trainers*, Volume 11, Issue 1, Pages 56-67
10.47750/jett.2020.11.01.006 ISSN 1989 - 9572

https://jett.labosfor.com/index.php/jett/article_3998.html

Ellis, R. (2000). *Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press.

Elwér, A. (2014). *Early predictors of reading comprehension difficulties* (Дисертація). Linköping University, Department of Behavioural Sciences and Learning.

Iaremenko, N. (2017). Enhancing English language learners' motivation through online games. *Інформаційні технології і засоби навчання*.

Huuhka, E. (2009). *Grammatik und Lernstrategien beim fremdsprachlichen Lernen*. Berlin: Universität Tampere.

Funk, H., & Koenig, M. (1991). *Grammatik lehren und lernen: Fernstudieneinheit 1*. Berlin: Langenscheidt.

Mykytenko, N., Sulym, V., & Kozolup, M. (2017). *Developing academic literacy: EAP for Science Majors*.

Oakhill, J., & Elbro, C. (2014). *Understanding and teaching reading comprehension: A handbook*. New York: Routledge.

Oakhill, J., & Elbro, C. (2014). *Understanding and teaching reading comprehension: A handbook*. New York: Routledge.

Williams, M., & Burden, R. L. (1997). *Psychology for Language Teachers*. Cambridge: Cambridge University Press.